A°. 1864. N°. 42. Woensdag 25 Mei. Dertiende Jaargang.

JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERL.-INDIE.

Abonnementsprijs per half jaar.

Voor *Batavia*	ƒ 12,50
„ *Java* en de *Buitenbezittingen*	„ 15,—
„ *Britsch-Indië* en *Cochin-China*	„ 22,50
„ *China* en *Japan*	„ 28,—
Mail-Editie per jaar	„ 25,—

De betaling geschiedt vooruit. — Brieven franco.

HOOFD-BUREAU: te *Batavia*, bij H. M. VAN DORP.
Agenten: te *Samarang*, DE GROOT KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te *Soerabaija*, LE ROY & Co.; te *Pasoeroean*, WEIJERMANS & Co.; te *Cheribon*, BLOK & Co.; te *Tagal*, Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT; te *Madioen*, C. A. VAN DER VOORT; te *Padang*, VAN ZADELHOFF & FABRITIUS; te *Amboina*, A. HARMSEN & Co.; te *Makassar*, K. SUTHERLAND, en voor *Nederland*, J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te *Amsterdam*.
De **Java-Bode** verschijnt op **Woensdag** en **Zaturdag** van elke week, vóór posttijd.

Prijs der Advertentiën.

Voor de vijf woorden	ƒ 0,40
„ idem bij eerste of meerdere herhaling	„ 0,20

Behalve het **Zegel voor den Lande.**
Advertentiën voor de **Mail-Editie** dezelfde prijs.
Inzending der Advertentiën op den dag der uitgave **vóór 12 uur.**

Bij deze Courant behoort een
BIJVOEGSEL.

BERIGT.

HH. INTEEKENAREN, die met hun Abonnement voor het **2de halfjaar 1864** wenschen voort te gaan, gelieven zulks vóór Ultimo Junij op te geven aan den Ondergeteekende met bijvoeging der abonnementsgelden, of de aan het hoofd dezer Courant genoemde Agenten.

Van nieuwe Abonnés wordt eveneens tijdige opgave verzocht, om daarnaar de oplage te kunnen regelen.

H. M. VAN DORP.

Sluiting der Fransche Mail
op Zondag den 29sten dezer,
der Engelsche Mail
op Dingsdag den 31sten dezer.

Vendutiën.

Donderdag 26 Mei
Voor het woonhuis van den Heer Belle, door Cassalette & Co.,
en
Voor het commissiehuis van A. A. van der Crab & Co.,
en
Van vogelnestjes, door Arnold & Zonen.
Vrijdag 27 Mei
Voor het woonhuis van der Heer Papo, door A. A. van der Crab & Co.,
en
Voor het woonhuis van den Heer van Krieken, door van den Abeelen & Co.,
en
Voor het commissiehuis van Gebr. Roselje & Co.
Maandag 30 Mei
Voor het woonhuis van den Heer Oudart, door Cassalette & Co.,
en
Voor het commissiehuis van J. Speet.
Dingsdag 31 Mei
Voor een huis op Kebon Sirie, door van Riet & Wijnveldt,
en
Voor het commissiehuis van den Abeelen & Co.
Woensdag 1 Junij
Voor het woonhuis van den Heer Rueb, door Gebr. Roselje & Co.,
en
Hout-Vendutie, door Cassalette & Co.
Donderdag 2 Junij
Voor het woonhuis van den Heer Brassinga, door van Slooten, Morgan & Co.,
en
Voor het commissiehuis van John Pryce & Co.
Vrijdag 3 Junij
Voor het commissiehuis van van Slooten, Morgan & Co.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd:

F. L. H. GOOSSENS
met
L. G. J. DU PRÉ.

SALATIGA, 14 Mei 1864.
Eenige kennisgave. (2248)

Getrouwd:

T. F. GONSALVES
met
E. BUISSON DE ST. REMY.

BATAVIA, 19 Mei 1864. (2308)

Bevallen van een ZOON *W. F. U. Voet*, geb. *Feist.*
CHERIBON, 1 Mei 1864. (2250)

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER *A. Fraissinet*, geb. *Smart.*
REMBANG, 12 Mei 1864.
Eenige kennisgave. (2245)

Heden beviel voorspoedig van een ZOON *J. P. Appel*, geb. *Arends.*
PROBOLINGO, 13 Mei 1864. (2264)

Voorspoedig bevallen van een ZOON vrouwe *M. Sandberg*, geboren *Begemann.*
J. J. SANDBERG.
DJOCJOCARTA, 18 Mei 1864. (2304)

Bevallen van een ZOON *W. F. McLachlan*, geboren *van der Hucht.*
BATAVIA, 20 Mei 1864. (2277)

Overleden *Maria Margaretha*, jongste Dochter van
Mr. H. B. VAN DAVELAAR,
G. M. BROUWER STARCK.
SAMARANG, 18 *Mei* 1864.
Eenige Kennisgeving. (2298)

Heden morgen om 9 uur ontsliep tot onze diepe droefheid, ons innig geliefd Dochtertje *Maria Geertruida Francisca*, in den jeugdigen ouderdom van bijna 16 maanden.
A. THOMANN,
P. THOMANN,
geb. *Brentano Semenza.*
BATAVIA, 20 Mei 1864.
Eenige kennisgave. (2259)

Na eene gelukkige echtvereeniging van ruim 21½ jaar ontsliep na een kortstondig lijden van slechts 5 dagen, mijn geliefde echtgenoot *Floris Pieter Voermans*, in den ouderdom van 49 jaren, tot diepe droefheid van mij, mijnen zoon en verdere familiebetrekkingen.
Weduwe H. E. VOERMANS,
geboren *van den Burg.*
BATAVIA, den 21 *Mei* 1864. (2099)

Vendutie der Vogelnesten,
afkomstig van het land **Klappa Noengal,** op **Donderdag, den 26sten Mei,** (1864) het PAKHUIS van de Ondergeteekenden.
(2278) ARNOLD & ZONEN.

VENDUTIE
op Donderdag den 26 Mei 1864,
voor het Commissiehuis van
A. A. van der Crab & Co.,
van diverse Handelsgoederen,
LIJNWADEN, VENSTERGLAS, eene partij PARFUMERIEN, 30 kelders goede GENEVER, 40 kistjes WASCHKAARSEN van zeer goede kwaliteit, enz., enz. (2270)

Vendutie
op Donderdag, den 26sten Mei 1864,
ten Huize van den Heer
J. BELLE,
op BAZAAR BAROE, naast de Nieuwe Kerk, door
Cassalette & Co.,
van eenen goed onderhouden INBOEDEL,
waarbij twee halve AMEUBLEMENTEN, BANKEN, STOELEN, CONSOLES, TAFELS, KNAPEN, SCHUTSELS, SPIEGELS en SCHILDERIJEN, een voor dit klimaat vervaardigde PIANINO, LAMPEN, enz., LEDIKANTEN, WASCHTAFELS, KASTEN, enz., PORCELEIN-, GLAS- en AARDEWERK, MARTEVANEN, *benevens:*
Een HANDWAGEN, een MYLORD, een BENDIE, een PALANQUIN COUPÉ, 2 spannen goede WAGENPAARDEN, 2 BENDIEPAARDEN, TUIGEN, enz. (2302)

Vendutie
op Vrijdag, den 27sten Mei 1864,
voor het Commissiehuis van
Gebrs. ROSELJE & Co.,
van SPIEGELS, SCHILDERIJEN, KRAMERIJEN, PORCELEIN, verlakt BLIKWERK, fraai KINDERSPEELGOED, KOETSIERSHOEDEN, ijzer vertinde KEUKENGEREEDSCHAPPEN, diverse MANUFACTUREN, GORDIJNGOED, flanellen BORSTROKKEN, SOKKEN, KOUSEN, HEEREN HEMDEN, enz.
Verder:
diverse Provisiën en Dranken,
als: 50 kistjes MADERA.
50 „ SHERRY.
50 vaatjes pas aangebragte BOTER en
10 Okshoofden 1ste soort BORDEAUX WIJN.
(2275)

Op de Vendutie
van Vrijdag den 27 Mei a. s. zullen bij
Gebrs. Roselje & Co.,
alsnog worden verkocht:

AT 1461, 1462, 1465, 1466/9, 1472, 1474, 1482 — **13 kisten Provisiën,** door zeewater beschadigd aangebragt van *Amsterdam*, per „*Stad Leijden*, Kapt. *van de Poll.*
(2329)

Vendutie
op Vrijdag, den 27sten Mei 1864,
voor het woonhuis van den WelEd.Gestr. Heer
Kapt. J. van Krieken,
op *Meester Cornelis*, wegens vertrek, door
Van den Abeelen en Co.,
van ZijnEd. zoo goed als nieuwen INBOEDEL,
bestaande uit CANAPÉS, STOELEN, TAFELS, KASTEN, LEDIKANTEN, waaronder een koperen, een BUFFET, een SCHRIJFBUREAU met loket en sluiting, SCHILDERIJEN en SPIEGELS met supports, ALKATIVEN, TAPIJTEN, HANG- en TAFELLAMPEN, PORCELEIN-, KRISTAL- en GLASWERK, KEUKEN- en DISPENSBENOODIGDHEDEN, enz., enz. (2266)

Vendutie
op Maandag den 30sten Mei 1864,
wegens vertrek, ten huize van den Heer
P. T. H. OUDART,
in den *Gang Patjenongan*, hoek *Batoe Toelies*, door
Cassalette & Co.,
van eenen zeer goeden INBOEDEL, bestaande in grootendeels
Mahoniehouten MEUBELS,
als:
1 Salon AMEUBLEMENT bekleed met blaauw zijden fluweel,
1 id. id. „ „ rood „ id.
1 Boudoir id. „ „ blaauw „ id.
CONSOLES, ronde en ovale TAFELS met marmeren bladen, KASTEN, BUFFETTEN, ijzeren en houten LEDIKANTEN, 1 ETENSTAFEL voor ruim 24 personen, enz., SPIEGELS, waaronder 2 paar van ruim 8 *voet hoog*, SCHILDERIJEN, TAPIJTEN en DRAPERIëN, LUSTERS en LAMPEN en een menigte goederen, te breedvoerig om te worden omschreven, verder:
Een voor dit klimaat expresselijk vervaardigde **PIANINO** van *Dubray & Gelmini.*
1 Europ. TENTWAGEN (bijna nieuw), 1 MYLORD, 1 PALANQUIN, 1 VIS-à-VIS, 1 REISWAGEN, 1 BENDIE, 3 spannen goede OVERWALSCHE PAARDEN, TUIGEN, enz., enz.
Alles daags te voren, Zondag 29 Mei, voor een ieder te besigtigen. (2229)

Vendutie
op Maandag, den 30sten Mei e. k.,
voor het Commissiehuis van
J. SPEET,
van Inlandsche en Chinesche Meubelen,
eene uitgezochte partij IJZERWERK,
14 kisten STAAL, 1 BRANDKAST,
diverse PRECIOSA'S, enz., enz. en tot opruiming eenige manden BOMBAY UIJEN, en *ten* 11 *ure:* van
Een HUIS met pannen gedekt, Blok O, Deel 5, Verponding No. 6558, gelegen in de Chinesche Kamp, (Gang Djelakkeng en
Een HUIS, Idem, Idem, Verponding No. 3410, gelegen in de Chinesche Kamp (Gang Konkoen).
(2326) J. SPEET.

Vendutie
op Dingsdag 31 Mei 1864,
voor het Commissiehuis van
van den Abeelen en Co.,
van Amerikaansche TUIN- en WIPSTOELEN, KINDERSTOELEN, eene partij GREENEN HOUTEN BREEDE LATTEN, bijzonder geschikt voor VILT-DAKEN, DAKLATTEN, HEKKEN en PAGGERS, een BRUGSCHAAL wegende van 1/10 tot 6000 Amsterdamsche ponden.
Een partij ACHTKANT STAAFIJZER.
2 IJzeren LANTAARNPALEN, voor OLIE of GASLAMPEN, 1 partij PRAAUW SPIJKERS. (2276)

De Ondergeteekenden zullen op hunne Vendutie van **Dingsdag den 31 dezer,** voor rekening van belanghebbende verkoopen;
de geredde Inventaris goederen
van het gestrande schip *Chieftain,* bestaande uit: ZEILEN, RONDHOUTEN, TOUWWERK, BLOKKEN, KETTINGEN, IJZERWERK, KOMPASSEN, enz., enz.
(2305) VAN DEN ABEELEN & Co.

Op Dingsdag den 31 Mei
zullen alsmede worden verkocht:
De Inventaris, Tuigaadje, Zeilen en Sloepen van de verongelukte schoener *Chieftain.*
(2325) VAN DEN ABEELEN & Co.

Vendutie
op Dingsdag, 31sten Mei 1864,
ten huize van den Heer
N. VAN RIET,
op *Kebon Siri*, (nabij Gang *Holle*), door
Van Riet en Wijnveldt,
van zijnen INBOEDEL,
bestaande uit diverse MEUBELEN, als STOELEN, BANKEN, KASTEN, TAFELS, LEDIKANTEN, HANG- en TAFELLAMPEN, waaronder MODERATEURS met porceleinen kappen, SPIEGELS en SCHILDERIJEN, GLAS-, PORCELEIN- en AARDEWERK. *Voorts:*
3 span goedloopende OVERWAALSCHE PAARDEN.
Een ruime VIS-à-VIS, een MYLORD, een HANDCHAIS, WAGENTUIGEN, STAL- en KEUKENGEREEDSCHAPPEN; enz., enz. (2324)

HOUT-VENDUTIE
op Woensdag den 1sten Junij 1864,
op het **Heemradenplein,**
van
Balken, Planken, Ribben,
(2320) enz., enz.

VENDUTIE
Op Woensdag den 1sten Junij 1864,
ten huize van den heer **W. Rueb** aan het *Koningsplein* (Zuidzijde nabij *Gang Holle*) door
Gebrs. Roselje & Co.,
van een netten en wel onderhouden **INBOEDEL,**
bestaande zoo uit **Mahonij** als andere
Houten Meubelen, als:
CANAPÉS, FAUTEUILS, STOELEN, CONSOLES, diverse TAFELS, LINNEN- en BOEKENKASTEN, PSYCHÉ, TOILET, BUREAU à CYLINDER, SPEELTAFELS, EETTAFEL, BUFFET, LEDIKANTEN, LAMPEN, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, PENDULES, VAZEN, PLEET-, PORSELEIN-, CRISTAL- en GLASWERK, een Etui met acht dozijn ZILVEREN LEPELS, VORKEN, etc., een kristallen ETAGÈRE of middenstuk met ZILVER gemonteerd.
Vier Spannen deugdzame PAARDEN.
Een Engelsche REISWAGEN.
Een Europesche HANDWAGEN.
Een do. TENTWAGEN.
Twee MILORDS.
Een PALANQUIN.
WAGENTUIGEN, MARTEVANEN, DISPENSARTIKELEN, melkgevende KOEIJEN en eenige KALVEREN.
Daags te voren van 8 *tot* 1 *ure te bezigtigen.* (2330)

Op Woensdag, den 8 Junij aanstaande,
zullen ter hoofdplaats **Poerwakarta** *(Krawang)*, op publieke Vendutie worden verkocht:
p. m. 50 Runderen,
bestaande in OSSEN, STIEREN, melkgevende KOEIJEN en KALVEREN. (2318)

Op een nader te bepalen dag
in het **begin** van **Junij,** zullen de ondergeteekenden publiek in **Entrepot** verkoopen:
2025 kisten en kistjes, 482 zakken, 4 pakken, } **Chinesche Thee.**
20¼ picol **Zijde.**
42 do. **Vlas.**
Alles afkomstig van het verongelukte schip *King Arthur.*
(2231) JOHN PRYCE & Co.

Op een nader te bepalen dag
in het laatst van **Junij** zullen de ondergeteekenden in publiek aan meestbiedende verkoopen:
het prachtige Woonhuis,
in eigendom toebehoorende aan de Heeren JACOMETTI, staande aan het Koningsplein, westzijde, geregistreerd sub No. 5835, perceel No. 59, Blok M, deel 3.— Sectie 3.
(2230) CASSALETTE & Co.

Uitbesteding bij inschrijving,
op **Dingsdag, den 31sten dezer,**
des voormiddags 11 ure, ten Residentie kantore voor de levering gedurende de jaren **1864—66 van voeding,**
1e. aan al de in het Civiel- en Militair gevangenhuis te *Weltevreden* zich bevindende Europesche en daarmede gelijkgestelden burgerlijke gevangenen, met uitzondering van gegijzelden, doch met inbegrip der tot tuchthuis- of kruiwagenstraf veroordeelde militairen.
2e. aan de in de Stadsboeijen en bij de onderschouten zich bevindende Inlandsche en daarmede gelijkgestelde personen, zoowel preventief gevangenen als doortrekkende of tot policiestraf veroordeelden, hieronder niet begrepen de gegijzelde Inlanders en daarmede gelijkgestelden.
De inzending der inschrijvingsbilletten geschiedt aan het Residentie-bureau 24 uren vóór den aangekondigden dag en het uur der uitbesteding.
Later inkomende, alsmede niet volgens het model ingerigte billetten worden ongeopend teruggezonden.
De voorwaarden en het model van inschrijvingsbillet liggen voor belanghebbenden ter inzage op het Residentie-bureau.
De Resident van Batavia,
J. C. DE KOCK VAN LEEUWEN.
BATAVIA, den 20sten Mei 1864. (2269)

De bekende geele Amerikaansche
ENVELOPPES wederom ontvangen bij
(2239) H. M. VAN DORP.

Ontvangen:
Een factuur prachtig
Kristal-, Pleet- en Blikwerk,
alles Engelsch fabrikaat, waaronder vooral uitmunten:
Moderne WIJNKARAFFEN van fijn Kristal met Electro-pleet smaakvol gemonteerd.
Moderne BOULOIRS, zeer fraai bewerkt.
PRESENTEERTROMMELTJES met BLAADJES.
THEEBLADEN.
Complete THEESERVIESEN.
OLIE- en AZIJNSTELLEN.
ZUURSTELLEN.
SOESEMANDJES.
Alles van fijn **Electro-pleet** en solide bewerkt, *zeer geschikt voor cadeaux,*
bij
(2323) WINSSER, DE LANGE & Co.

Ontvangen per Agnes:
200 kisten Amerikaansche PROVISIËN, als:
25 kisten LOBSTERS.
25 „ OESTERS.
15 „ PEACHES.
15 „ QUINCES.
10 „ GREEN PEAS.
10 „ BEARS.
20 „ JELLIES en JAMS.
20 „ TOMATO KETCHUP.
20 „ TOMATOES.
40 „ HOUGHTON ELIXER.
500 Blikken diverse CRACKERS en BISCUITS en
100 kisten MAYNARD en NOYES BLACK WRITING INK en CARMINE INK.
Amerikaansche **Stoelen** in diverse Soorten,
Amerikaansche **Wagentjes,** keurige en uitmuntende Amerikaansche WAGENTUIGEN, enz., enz.,
(2274) CASSALETTE & Co.

DIAMANTEN
voor **Glazenmakers,** te bekomen bij
(2235) H. M. VAN DORP.

Bij G. KOLFF EN Co. te *Batavia,*
voor
Mail-Reizigers!
BRUMUND'S Mail-Reize van Batavia naar Nederland ƒ 6.—
BUSER'S Reise Handbuch vor Egypten . . . „ 6.50
PLANTENGA'S Gids van en naar Oost-Indië . . „ 5.—
HANSER'S Reiskaart voor Europa . . . . . „ 4.—
voorts:
Reis-Inktkokers, Reis-Tasschen, en Geldbuidels.

Op de Vendutie

van Maandag, den 30sten Mei a. s., voor het Commissiehuis van den Ondergeteekende zal alsnog worden verkocht:

Een ledig **Erf** gelegen in het midden der Chinesche Kamp, bekend onder der naam van *Bazaar Galap*, Blok O, 5e Deel, Sectie III, No. 367, verponding No. 3868.

(2331) J. STEET.

Heden op nieuw ontvangen:

LOTEN van de Loterij ten behoeve van het PROTESTANTSCHE WEESHUIS te *Soerabaija*.

(2300) B. KOPERSMIT & Co.

BOEKEN

tegen verminderde prijzen, te bekomen bij **H. M. van Dorp**, *te Batavia*.

Ter Haar, Huibert en Klaartje, met plaatjes. . *f* 1,—
Conscience, De kwaal des tijds, 2 dln. . . „ 2,—
Goldsmith, De Predikant van Wakefield. . . „ 1,—
„ Te Vicar of Wakefield. . . . „ 1,—
La Chaîne des Marguerites, (Daisy Chaine), 2 vol. „ 4,—
Koetsveld, Oudejaarsavond. . . . . . „ 2,—
Knijper, Beginselen der Nederduitsche taal. . „ 1,—
Pol, Geschiedenis der oude Volken. . . . „ 1,—
Pels, Geschiedenis der oude Geschiedenis en Aardrijkskunde. . . . . „ 1,—
Parker, Kritische and vermischte Schrifte, 5 Th. „ 15,—
Ons t' Huis. Beelden uit het kinderleven. . . „ 1,50
Christendeugd en Pligt. . . . . . . „ 1,—
Elise van Calcar, Evangeline, Het vrouwelijk leven, 2 dln., geb. . . . . „ 3,—
Wildermuth, Het 't huis der Vrouw. . . . „ 3,—
Hoek, Mina en Betsy, ... „ 1,50
De Waal, Nederlandsch-Indië en de Staten-Generaal, sedert de Grondwet van 1814. Eene bijdrage tot de geschiedenis der koloniale politiek in Nederland, 3 dln., geb. . . . „ 15,—

(2256)

Amerikaansche Mailkoffers,

met **kunstsloten**, en AMERIKAANSCHE CRINOLINE-MAILSTOELEN, bij

(2273) CASSALETTE & Co.

WOODBURY & PAGE

maken aan PHOTOGRAFISTEN van beroep en AMATEURS bekend, dat zij ten verkoop hebben ontvangen eene collectie nieuwe en gebruikte **LENZEN** en **CAMERA'S**, vervaardigd door de beste Fransche en Engelsche makers, waarvoor wordt ingestaan. Desverkiezende kan een gezigt of portret door hen in tegenwoordigheid der koopers genomen worden. De prijzen zijn zeer matig. Behalve dit hebben zij nog een groote verscheidenheid van photographische ingrediënten.

De volgende gebruikte toestellen kunnen zij ten volle aanbevelen, daar deze gedurende de laatste 2 à 3 jaren door henzelven voor hunne gezigten en portretten gebezigd zijn:

1 BLAND & Co.'s DRAAGBARE GEVOUWEN CAMERA, voor gezigten, plaque entière. . *f* 200,—
1 BLAND & Co.'s OBJECTIEF en CAMERA voor portretten, plaque entière. . . . . „ 150,—
1 paar ROSS'S OBJECTIVEN voor stereoscoop. . „ 60,—
1 „CHAMBRE WOODWARD" voor portretten ten voeten uit van negatieve kaarten, met inlichtingen omtrent het gebruik. . . . . „ 150,—
1 ¼ OBJECTIEF BLAND & Co. voor portretten. . „ 24,—
1 ¼ „ VOIGTLANDER do. do. „ 35,—
1 ¼ „ MURRY & HEATH do. do. „ 24,—
1 paar „ voor Stereoscoop. . . . „ 35,—

Nieuwe:

1 PLAQUE ENTIÈRE, OBJECTIEF HERMAGIS, gebrevetteerd, voor gezigten of portretten. . „ 110,—
1 ½ OBJECTIEF HERMAGIS, gebrevetteerd, voor gezigten of portretten. . . . . „ 50,—
1 ¼ OBJECTIEF HERMAGIS, gebrevetteerd, voor gezigten of portretten. . . . . „ 30,—
1 ¼ OBJECTIEF DEROGGY voor gezigten of portretten. . . . . „ 30,—
1 ¼ ditto ZERIBOER voor do. do. „ 24,—
1 CAMERA met 4 OBJECTIEVEN voor het maken van 4 kaartjes in eens. . . . . „ 150,—
1 OXY CALCIUM TOOVERLANTAREN, met gastoestel, photographische gezigten van *Java* en *Sumatra* en verschillende interessante scènes. . . . . „ 250,—
SMARTS DRAAGBARE DONKERE KAMER voor touristen. . . . . „ 25,—
VIGNET GLAZEN in elke grootte.
DRAAGBARE CAMERA-STANDERTS.
KLEUREN „EN POUDRE" voor gekleurde positiven.
Goede PASSEPARTOUTS à *f* 1,— per dozijn. (2252)

Murray & Lanman's
FLORIDA WATER,

de meest geliefkoosde Parfumerie des beschaafde wereld van het Westelijk Halfrond.

Niet als de toiletwaters over 't algemeen, dat riekende vloeistoffen zijn en niets meer, is dit heerlijke reukwater een uitwendig geneesmiddel. Met zuiver water vermengd, is het een uitstekend waschwater voor de huid, daar het de ruwheid, zomersproeten, enz., enz. wegneemt, en er een rose en heldere tint aan mededeelt. Aan de slapen gewreven doet het de hoofdpijn verdwijnen, en bij het scheren gebruikt voorkomt het het smartelijk gevoel, dat op deze bewerking dikwijls volgt. Als mondwater gebruikt, verdrijft het den reuk der sigaar en versterkt tanden en tandvleesch. Daar er namaaksels in omloop zijn, moet men goed letten op de etiquette: *Murry & Lanman's* FLORIDA WATER. (2296)

Te bekomen bij alle voorname Tokohouders op *Java*.

MEUBEL-MAGAZIJN.
TOKO SENIN,
van
B. CHARLES.

Steeds voorzien van alle soorten van

MEUBELS,

beveelt zich aan tot de uitvoering van alle soorten van **Commissiën, verzending en verpakking van goederen,** enz. tegen matige prijzen. (2333)

Ontvangen per *Agnes* van Amerika:

Een groot factuur

Mahony-, Noten-, Eiken- en Palissanderhouten **Meubelen**, als:

10 BUFFETTEN met Marmerbladen.
6 idem zonder id.
12 EETTAFELS met Inlegbladen.
6 CANAPÉTAFELS met Marmerbladen.
6 idem zonder id.
24 BOUDOIR ÉTAGÈRES in soorten met en zonder Spiegels.
12 WASCHTAFELS met en zonder Marmerbladen.
24 diverse soorten RONDE en CANAPÉTAFELS.
8 SPEELTAFELS.
6 DAMES WERKTAFELTJES.
10 Doz. KRUKJES, bijzonder geschikt voor Schepen.
4 Fraaije ROTTING AMEUBLEMENTEN.
12 SLAAPKAMER idem. geheel kompleet, bestaande uit:
1 Ledikant, 1 Toilet, 1 Waschtafel, 1 Handdoekrek, 1 Tafel, 4 Stoelen en 1 Wipstoel.

Benevens:

Een assortiment van
500 dozijn **Amerikaansche Stoelen** in alle soorten,
bij

(2272) CASSALETTE & Co.

INDISCHE TYPEN,

door **C. K. LOURAN.**

Te bekomen bij

(2234) H. M. VAN DORP.

Bij **G. Kolff & Co.** voorhanden de Brochures van:

LES HUGUENOTS.

LA JUIVE.
„ FILLE DU REGEMENT.
„ FAVORITE.
LE BARBIER DE SEVILLE.
ROBERT DE DIABLE.
LA DAME BLANCHE.
LUCIE DE LAMMERMOOR.
CHARLES VI.
NORMA.
HAYDÉE OU LE SECRET.
LA REINE DE CHYPRE.
LE CAÏD. (2315)

Inlandsche en Europesche MEUBELEN.

(2233) VAN DEN ABEELEN & Co.

Soerabaijasche Aardappelen,

f 10.— Contant per Picol.

(2280) LEROUX & Co.

Ontvangen:

Fraaije Teekenalbums,

in Fluweel van **f 16.—** tot **f 24.—**

(2237) H. M. VAN DORP.

Ontvangen:

Een uitgezocht factuur prachtige
Vierkante Carpetten.
Ronde id.
Alcatieven.
Rijtuig kleedjes en **Plaids**, enz.

(2254) CASSALETTE & Co.

à *f* 15,—

nog te bekomen eenige Exemplaren van het

Scheffer ALBUM,

10 fraaije Litographiën met bijschriften van OOSTERZEE, DE BULL, MOLL, PIERSON, OPZOOMER, HOFDIJK, TOUSSAINT en anderen.

Fraai ingebonden, verguld op snede.

(2311) H. M. VAN DORP.

H. CHASTEL,
Md. TAILLEUR,

gesorteerd in **mode-artikelen** dat VAK betreffende. (2284)

Noordwijk, tegenover het Gouvernements-Gebouw.

Ontvangen per *Salatiga*:

Een partij puike Hammen,

à Contant te bekomen bij

BLOEM & CASPERS,

(2313) *Passar Pisang.*

Muziekhandel van H. M. VAN DORP,
te *Batavia*.

Airs, Duos, etc. d'Opéra's.

Halévy, La Juive, Sérénade, „Loin de son amie. Duo. . . . . „ 2,—
„ do. Cavatine. „Si la rigueur et la Vengeance." „ 2,—
„ do. Prière, O Dieu, Dieu de nos pères. „ 2,—
Verdi, Le Trouvère, Air „Ta main est mon partage." „ 2,—
Donizetti, Scène et Duo de Lucie de Lammermoor: „C'est moi, Lucie." . . . . . . „ 2,—
„ Duo do. „Quand mon Coeur, etc. . . „ 3,—
„ Duo de la Favorite „Va-t-en d'ici." „ 2,—
Adam, Le Chalet, „Elle est à moi, etc. . . „ 1,—
„ do. Dans ce modeste et simple asyle. „ 2,—
„ do. „Déja dans la plaine." . . „ 2,—
„ do. „Arrêtons nous ici." . . . „ 2,—
„ do. Duo „Il faut me céder ta maitresse." . . . . „ 2,—
„ do. Trio finale, „Soutiens mon bras." „ 2,—
„ do. Ensemble, „Par cet étroit sentier." „ 2,—
Auber, Haydée, Quartet. „Mes jours voués à la tristesse." . . . . „ 2,—
Donizetti, Duo de la Fille du Regiment, „Quoi vous m'aimez." . . . . „ 2,—
Adam, Giralda, Duo, Ah le désespoir me reste." „ 2,—
Meyerbeer, Robert le Diable, Duo, „Grand Dieu-toi qui voit mes alarmes. . . . . „ 2,—
Rossini, Le Barbier de Seville. „Place au factotum." „ 2,—

(2258)

Zuid-Amerikaansche
PAARDEN EN MUILDIEREN.

Volgens Telegram heden *Anjer* gepasseerd het Ned. Schip „NICOT," Kapitein *Amesz*, hebbende aan boord

81 Muildieren en 10 Paarden,

dewelke weinige dagen na het arrivement van het Schip alhier voor de pakhuizen van de Ondergeteekenden publiek zullen worden verkocht.

WERMUTH & Co.

SAMARANG, 23 Mei 1864. (2306)

Muziekhandel van H. M. VAN DORP,
te *Batavia*.

Wederom ontvangen een factuur

MUZIEKWERKEN,

waaronder:

Hünten, Methode de Piano. . . . . . *f* 8,—
Burgmüller, Ecole primaire du Jeune Pianiste. . „ 6,—
Richards, Mazurka, Nocturne, ... „ 1,50
Czerny, Instructions ou 100 récréations musicales, 4 livr. . . . . „ 6,—
„ 24 airs populaires en rondeaux, 24 Cahiers „ 15,—
Hünten, Grande Valse brillante. . . . . „ 2,—
Jungmann, Erinnerung. . . . . . . „ 1,—
„ Die schönsten Augen . . . . . „ 1,—
„ Die blauen Augen . . . . . . „ 1,—
Herz, Grand Valse sur les motifs de l'Opera la Reine de Chypre. . . . . „ 2,—
Rosellen, Fantaisie brillante sur Lucie de Lammermoor. . . . . „ 3,—
Oesten, *La Fille du Régiment*, *Norma*, *Elisire d'amore*, *Zanberkorn*, *Il Bacio*, *La prière d'une vierge*, etc. (2310)

Toko Passar Baroe.

De Ondergeteekenden beveelt zich beleefdelijk aan tot het voorzien van **alle huishoudelijke benoodigheden**, en tot de uitvoering van **Commissiën.**

(2327) F. H. EXEL.

Hollandsche Patentolie,

in Kruiken van ca. **10** Flesschen,
à *f* 11,— contant.

(2312) KESSLER & Co.

Boekhandel van **H. M. van Dorp** te *Batavia*.

Kempees, BEGINSELEN DER CIJFERKUNST, 2 stukjes, *f* 2.—.
„ BEGINSELEN DER MEETKUNST, 2 stukjes, *f* 2.—.
„ BEGINSELEN DER STELKUNST, 2 stukjes, *f* 2.—. (2319)

WOODBURY & PAGE.

Photographisch atelier op *Rijswijk*.
Dagelijks geopend des voormiddags van 8 tot 10 uur.

Voor **Portretten** van kinderen wordt één dag te voren kennisgeving verzocht.

AFDRUKKEN van **negatieve Portretten**, ten vorigen jare genomen, 6 stuks *f* 10—. (2283)

Orders uit het binnenland worden ingewacht, met beleefd verzoek, daarbij het bedrag per postwissel over te maken.

Brievenwegers . . . . à *f* 40,—
Brieven Unsters . . . . . . „ 20,—
te bekomen bij

(2279) H. M. VAN DORP.

Let wel!
Particuliere Posterij

TUSSCHEN

Batavia en Buitenzorg.

20 nieuwe Engelsche Reiswagens ter beschikking der Reizigers.

Engelsche Reiswagen 4 paarden f 30,—.

Adres: *Marine Hotel*, *Rijswijk* en op *Weltevreden* naast het Postkantoor.

(2285) A. COMBES.

Voorhanden om per mail te vervolgen:

ILLUSTRATED LONDON NEWS 1864 . . *f* 52,—
REVUE BRITTANNIQUE . . . . . „ 40,—
REVUE DES DEUX MONDES . . . . „ 52,—
JOURNAL DES DEMOISELLES Ed. Paris, 1864, sans Suppl. . . . . . . „ 20,—

(2232) H. M. VAN DORP.

Bataviaasch Tooneel.

De COMMISSIE voor het BATAVIAASCH TOONEEL heeft van het Gouvernement de vergunning erlangd tot het openen eener **GELDLOTERIJ** ten bedrage van *f* **100,000.**

Deze Loterij zal bestaan uit een getal van **2000** LOTEN, elk groot *f* **50.—**, en verdeeld in KWARTLOTEN à *f* **12,50.**

De prijzen zijn:

De eerste groot	. . . .	*f* 50.000.—
„ tweede „	. . . .	„ 16.000.—
„ derde „	. . . .	„ 8.000.—
„ vierde „	. . . .	„ 4.000.—
„ vijfde „	. . . .	„ 1.000.—
„ zesde „	. . . .	„ 1.000.—
„ zevende tot en met de zesenveertigste of veertig prijzen groot *f* 400.—, te zamen		„ 16.000.—
Benevens twee Premiën, ieder groot *f* 2.000.—, voor het eerst- en laatst uitkomend nummer, te zamen		„ 4.000.—
		f 100.000.

De Loten zijn verkrijgbaar: te *Batavia* bij den Thesaurier, den Heer G. MELBOURN, den Heer Mr. A. M. MEERTENS, Notaris, bij den Heer F. J. P. STORM VAN 's GRAVESANDE, Administrateur van het Ontvanger, en bij den ondergeteekende; te *Samarang* bij den Heer C. VON BORNEMANN; te *Soerabaija* bij den Heer C. G. VAN HAEFTEN en te *Padang* bij de Heeren PAINE STRICKER & Co.

Loten of onderdeelen worden alleen tegen **kontante** betaling afgeleverd. — AANVRAGEN FRANCO.

Acht dagen na afloop der trekking, zullen houders van loten of onderdeelen, waarop prijzen zijn gevallen, over de hun toekomende gelden kunnen beschikken bij den Heer G. MELBOURN voornoemd, mits tegen vertoon en onder intrekking der afgegevene Loterij-Billetten en onder korting van 25 pCt. ten voordeele van het Tooneel alsmede ter bestrijding der onkosten.

De TREKKING is onherroepelijk vastgesteld op **Maandag** den **8 Augustus** e.k. en zal in het openbaar, op de bekende gebruikelijke wijze, ten overstaan van een Notaris plaats hebben.

Wanneer onverhoopt op dat tijdstip het getal van 2000 Loten niet geheel mogt zijn van de hand gezet, zal de Trekking evenwel plaats hebben, met dien verstande nogtans, dat het cijfer der gestelde Prijzen en Premiën eene aan het getal niet genomene Loten evenredige vermindering zal ondergaan.

BATAVIA, den 19 Mei 1864.

De Secretaris,

(2255) H. ROCHUSSEN.

Théâtre de Batavia.

Par Permission de Mr. le Résident.

Vendredi, 27 Mai 1864.

Quatrième Représentation du 10e mois d'Abonnement.

Dernière Représentation de:

MARTHA

OU

Le Marché de Richemond.

Opéra de Mr. DE FLOTOW.

Les bureaux ouvriront à 7 ½ heures.
Le Spectacle commencera à 8 heures très précises.

Lundi **30 Mai.**

IRRÉVOCABLEMENT.

Au Bénéfice de Mr. **Emmanuel**, *Chef d'Orchestre*,

LES HUGUENOTS,

Grand Opéra en 5 Actes et 6 Tableaux. (2321)

Met toestemming van den Resident van Batavia,
zal op
Woensdag 1 Junij,
ten voordeele van het **Djatti-Gesticht**, te *Weltevreden* in het SCHOUWBURGLOCAAL, door het

LIEFHEBBERIJ TOONEELGEZELSCHAP

van *Meester Cornelis*,
ten tooneele worden gevoerd.

De Loods, de Scheepstimmerman en het Garnalenmeisje,

Blijspel met Zang in Twee Bedrijven.

Gevolgd door:

DE VERSTROOIDEN,

Blijspel in één Bedrijf.

Tot slot:

De Nachtwachter,

Blijspel in één Bedrijf,
naar het Hoogduitsch van THEODOR KÖRNER.

Aanvang des avonds ten **8** ure precies.

PRIJZEN DER PLAATSEN:

Loges en Amphitheatre	. . .	*f* 2.00
Parterre	. . .	„ 1.50
Galerij links	. . .	„ 1.00
Galerij regts	. . .	„ 0.25

PLAATSEN te bespreken aan het Schouwburglocaal van 's morgens 10 tot ½ middags, à 4 uur tegen *f* 0.50 per plaats.

Militairen beneden den rang van Officier betalen in de Galerij links half geld. (2260)

AVIS.

La Direction a l'honneur d'informer MM. les Habitués du Théâtre qu'elle met à leur disposition jusqu'à la clôture du Théâtre fixée au 8 Septembre 1864, un abonnement dit: *Abonnement de Famille.*

Vingt cartes de Premières prix *f* 60.—.

Ces cartes auront droit d'entrée tous les soirs de spectacle (sans place réservée). Les Représentations à Bénéfice d'Artistes seules exceptées.

Tout porteur d'une carte *Abonnement de Famille*, aura droit à une place réservée, moyennant un supplément de *f* 0.50, en prévenant à la Location du Théâtre, le matin de la Représentation de 8 à 11 heures. (2261)

Mr. COLLUMS
GROOTE AMERICAANSCHE CIRQUE,

gearriveerd per Stoomboot „*Koningin der Nederlanden.*"

Met toestemming van den Heer Resident van Batavia zal binnen weinige dagen op het Koningsplein zijn elegant **Paardenspel** geopend worden.

Slechts weinige voorstellingen zullen door deze beroemde *equestrische en akrobatische kunstenaars gegeven* worden.

Verdere bijzonderheden zullen nader bekend gemaakt. (2309)

Namens President en Directeuren der Javasche Bank

wordt de aandacht van Deelhebbers gevestigd op de bekendmaking in het officieel nieuwsblad, voornamentlijk betrekking hebbende op het bepaalde Dividend over het 36e boekjaar ad 10 pCt. of *f* 50,— per aandeel, en de Algemeene Vergadering van den **8sten Junij** aanstaande.

De Secretaris,
G HOEVEN.

BATAVIA, den 28sten Mei 1864. (2316)

KENNISGAVE.

Aan Crediteuren in den boedel van **J. F. Heckler** wordt bekend gemaakt, dat ten Kantore der N. ESCOMPTO MAATSCHAPPIJ alhier ter visie is gedeponeerd de **Staat**, aanduidende de **rangschikking** der als **praeferent of concurrent erkende schuldeischers** in den boedel.

Onder aanteekening, dat deze nederlegging geschied ingevolge artikel 10 van het, dd. 8 Januarij 1864 gehomologeerd accoord, bij hetwelk aan ieder belanghebbende is vrijgelaten om, zich met den opgemaakten staat bezwaard achtende, binnen veertien dagen na kennisgeving van het depot, in de alhier uitkomende nieuwsbladen, verzet te komen, hetzij bij brief aan de Commissie, hetzij bij Deurwaarders-exploit aan haar beteekend. Zijnde daarwijders bepaald, dat bij gebreke van zoodanig verzet binnen den gestelden termijn, tot de verdeeling ingevolge den opgemaakten staat kan worden overgegaan; terwijl, in geval van verzet, het aan de keuze der betrokken partijen wordt overgelaten, om het door haar opgeworpen geschil te doen beslissen door arbiters dan wel door den gewonen regter.

De Commissie van likwidatie in den boedel van J. F. HECKLER,

P. TIEDEMAN.
A. J. W. VAN DELDEN.
F. VAN HEMERT.
E. JELLINGHAUS.

BATAVIA, 21 Mei 1864. (2257)

Europa-Indië.

Verzending van **Goederen** en **Pakketten** naar HOLLAND, GROOT-BRITTANNIE, BELGIE en DUITSCHLAND per **Overlandmail**, geregeld iedere 14 dagen, billijkst berekende onkosten. Bij *juiste opgave* van adres kan men van *spoedigste* aflevering verzekerd zijn door bemiddeling van

J. A. BOND, *Batavia.*
P. O. CRANE, *Singapore.*
G. P. ITTMAN & ZOON, *Rotterdam.*

(2297) en GEO. W. WHEATLEY & Co., *Londen.*

PHOTOGRAPHISCH ATELIER

van

C. K. LOURAN, *Baboe Toerie.*

Dagelijks geopend van 8 tot 10 des ochtends.

Betaling Contant. (6...)

De Ondergeteekende, gewezen gezagvoerder van de verongelukte schoener *Chieftain*, brengt bij dezen openlijk zijnen welmeenenden dank aan den gezagvoerder J. P. KLOPPERT van de stoomboot *Tjiliwoeng* en den heer J. C. KRUIJMEL, voor de hem bij het stranden van zijn schip welwillend verleende assistentie, terwijl hij gaarne erkent, dat het voor een groot gedeelte aan hunne ijverige medewerking en onvermoeide pogingen te danken is, dat de kostbare lading en de meeste goederen van waarde gered zijn.

(2307) A. F. VAN SUCHTELEN.

De ondergeteekende, Gezagvoerder van het Nederlandsch schip J. C. SCHOTEL, ten volste tevreden zijnde over de doelmatige en nuttige werking der sleepstoomboot **de Eersteling**, van den Heer H. OLIE, te *Soerabaija*, acht zich verpligt in het algemeen belang, om zulks ook aan alle Mede-Gezagvoerders kenbaar te maken, en Hun Ed. het gebruik dier Stoomboot als zeer nuttig aan te bevelen, zijnde voormeld schip, met een diepgang van 16 voet, door het Westgat in zee gekomen.

J. DE GROOT.

BATAVIA, 20 Mei 1864. (2262)

Houders van Connossement

over **W S G** 6/13 = 6 vaatjes **Boter,** aangebragt van *Rotterdam* met het Ned. schip *Nederland*, Kapitein M. J. V. D. EB, afgeladen door J. DE KUYSER & ZONEN, gelieven zich ten spoedigste bekend te stellen bij *de Agenten*,

(2263) GUMPRICH & STRAUSS.

DE JAVA-TIMES.

> Docteur, me dit Truth, je vous demande la vérité. Quand on a, comme moi, l'habitude de la dire à tout le monde, on a le force de l'entendre pour son propre compte. J'ai besoin de savoir où j'en suis.
>
> *Paris en Amérique.*

In het 12de nommer van de *Java-Times* komt een artikel voor over *„the schuttery or forced European militia."*

We begrijpen dat artikel niet. Niet, omdat het onduidelijk is, o neen, dat zij verre, maar omdat een dusdanig geschreven artikel, als het genoemde is, voorkomt in de *Java-Times*. De *Java-Times* is een bijzonder soort van blad, het stelt zich een van de meeste andere bladen afwijkend doel voor oogen.

Dit hopen we zoo aanstonds te doen zien.

Eerst willen we aanwijzen, ten einde het verschil des te meer in het oog springe, welk doel de meeste bladen in het algemeen, welk doel alle Indische bladen, uitgezonderd de *Java-Times*, in het bijzonder hebben; het is dit: wat berigten aangaat: de maatschappij waarin die bladen uitkomen op de hoogte te houden van wat er voorvalt; wat beschouwingen aangaat: òf het publiek voor te lichten òf te zijn de afdruk van de publieke meening.

Bij dit laatste moet echter de eenige voorwaarde, waarop zij geoorloofd is, in het oog gehouden worden, namelijk streven hem, wien het aangaat te verbeteren. Den persoon, dien men verbeteren wil, niet zelven aangrijpen, maar bij zijn buurman over hem gaan klagen, dit is niet het werk van een fatsoenlijk man.

Wij zeiden: de *Java-Times* is geen blad, zooals het onze, als het *Bataviaasch Handelsblad*, als zoo vele andere Indische bladen in Nederlandsch-Indië uitkomende. Het heeft een geheel ander doel, het heeft zich een geheel ander programma voorgeschreven. Hadde het dit niet, wij hielden vrede met het blad en met het onderwerpelijk artikel. Nu protesteren we. En we vragen, hoe is het mogelijk, dat eene redactie van een nog zoo kort opgerigt blad in haar 12de nommer reeds van haar programma afwijkt.

Hoe is het mogelijk, dat men vlak onder het gekozen programma (we knippen thans eenige onbeduidende berigten weg) een artikel plaatst, geheel in strijd met dit gekozen programma.

Lezen we dat.

»The *Java-Times* will henceforth contain Netherlands-Indian and full European and other foreign news; the former more espicially intended *for readers abroad* and the latter for those in these parts."

Zeer bepaald dus gezegd, zonder eenige de minste restriktie: het eene voor het buitenland, het andere voor ons.

Hebben we dan nu geen regt te zeggen: de *Java Times* verloochent zijn karakter?

Er bestaan in het private leven zekere zaken, die, wil men niet indiskreet worden, men het fairst behandelt, zoo men ze ter sprake brengt binnenshuis, en hem, wien het aangaat, door minnelijke woordenwisseling tracht te verbeteren. En niet alleen dat men dan sans reproche handelt, maar alleen zóó verbetert men.

Even als er nu in het private leven van den individu zulke zaken voorkomen, doen zij zich ook voor in het private leven van een staat.

En de eischen die men stelt voor den individu, gelden ook voor den staat.

Reeds vroeger hebben we in een onzer artikelen op deze overeenkomst of liever vergelijking van het individu met den staat gewezen, en we houden vol dat er wel degelijk onderscheid moet gemaakt worden tusschen private en publieke aangelegenheden van een staat.

Dat er verkeer, gedachtenwisseling bestaat tusschen de burgers van den eenen staat met die van den anderen, juichen we zeer toe, het gemis er van zouden we zelfs betreuren.

Dat de eene staat kennis draagt van wat er in den anderen voorvalt, uitnemend!

Maar dat men bij zijn buurman gaat klagen en opsommen de vele gebreken, die hem aankleeft en dat schaamteloos, dat keuren we af.— We keuren het af, om twee redenen: ten eerste, omdat het tegen de regels van eene goede opvoeding strijdt; — ten tweede omdat de buurman, aan wien tot vermurwens toe geklaagd is, er toch niets aan doen kan. En wat is de straf als men zoo handelt? In het leven van den individu redeneert men aldus: Ik ben en ik moet meester zijn in mijn eigen huis, en ieder die uit mijn huis klapt en met vitterijen mij lastig valt, zet ik er uit.

In het leven van den staat, ten deze de gezamenlijke burgers, het publiek, is men niet zoo gestreng om den zoodanigen uit het huis te zetten, — maar — men ontzegt hem alleen zijne achting.

En nu even het artikel nagegaan. Wat behelst het? Niets anders dan klagten:

Klagt over de instelling.
» » » werking.
» » » organisatie.
» » » oefeningen.
» » het kader.
» » etc. etc.

Wat wijst het tot verbetering aan? Niets. Alleen een lofrede op de non plus ultra »Rifle volunteer Corps in Great Britain" en de magtsprenk: *Compare the two.*

Wanneer wij nu in eene beoordeeling van dit corps wilden gaan treden, zouden we in dezelfde fout vervallen, waarvan we de *Java-Times* beschuldigen. We zullen ons daarom er van onthouden. Daarenboven het gaat ons niets aan. Laat het zijn zoo als de *Java-Times* zegt: These corps rival in many instances the regular rigements of the line in excellence of drill, and—"

Ja, als het voorwerp van vergelijking slecht is, dan willen we dat wel gelooven.

»We do not venture to far as to [illegible] volunteer system would [illegible] probably it would [illegible]

We willen dit zeer gaarne aannemen. Er bestaat dan ook op Batavia geen haymarket, waar een uniform zoo van invloed is.

»The members of the corps would consist of those who would take a pleasure and a pride in the exercise."

Is wel verdedigen van zijn land een burgerpligt of een cricket-play?

»Armed with a weapon heavy enough to be carried by a bullock."

We moeten de *Java Times* vragen, of ze soms geen onderscheid weet tusschen een geestigheid en een straat-ui?

We moeten haar vragen of ze niet weet dat de geweren van het nieuwste stelsel eer zwaarder dan ligter zijn dan die, welke nu nog (we geven toe ten onregte, maar om een andere reden) bij de schutterij in gebruik zijn?

Ten slotte. De *Java Times* prijst aan het stelsel te volgen van Frankrijk, en ons aan te schaffen »a force of European Militia or Police will be establisted on the expense of the European population."

Zij prijst aan een magt in het leven te roepen — om een slaaf van die in het leven geroepen magt te worden. Zij wil het voorbeel volgen van die domme romeinsche keizers, die eene lijfwacht aanstelden — om door die lijfwacht afgezet — vermoord te worden. — Zij wil de voetsporen drukken van den kortzigtigen sultan, die evenzoo handelde. — Zij wil denzelfden weg bewandelen van de Persische koningen.

Neen! Wees uw eigen lijfwacht — wees uw eigen verdediger! — Al wat men zelf doet, heeft men in zijn magt.

En neem ten deze ter harte die gulde woorden van dat gulden boekske, Paris en Amérique:

»Citoyens, ajouta-t-il, en récitant quelque ancien plaidoyer, si vous voulez être libres, soyez vous-mêmes votre police et votre armée. *Se donner des gardiens c'est se donner des maîtres.*

INGEZONDEN STUKKEN.

BATAVIA, 22 Mei 1864.

Waarde Redacteur!

Heden morgen ontving ik het *Bat. Handelsblad* van gisteren (No. 47) en toevallig viel mijn oog het eerst op het artikel „Correspondentie," waarin het volgende voorkomt:

„De(n) geachte(n) inzender van het stuk over de Berri-„Berri wordt in overweging gegeven eenige wijzigingen aan „ons over te laten, tot wegname van personele aanvallen, „die wij eens vooral uit dit blad wenschen te weren."

Dat lezende was ik zeer ingenomen met dat goede voornemen van de uitgevers-redacteurs, (als ik mij ten minste niet vergis zullen wij tot 1 Julij aan dat blad geene andere redactie dan die der uitgevers hebben), 't is van daag Zondag, zooals gij ziet uit den datum, en of mij dit nu misschien eerder dan op een anderen dag zou zijn geschied, eenige bijbelteksten te binnen bragt, weet ik niet, maar ik dacht dadelijk aan het „*Zalig zijn ze die zich bekeeren*" en aan „*Er zal meer vreugde zijn over één zondaar die zich bekeert* (en hoeveel te meer dan over eene geheele firma die zich bekeert) *dan over honderd regtvaardigen*," enz., enz. In één woord het stemde mij bijzonder pleizierig te zien, dat de Redactie van het *B. H. B.* vooreerst inziet na de les welke zij daaromtrent kort geleden heeft gehad, (zie het artikeltje van Verax in de *Java-Bode* van 30 April jl. No. 35), dat het betamelijk is, eerst permissie te vragen vóór dat men de stukken van een inzender veranderd laat drukken, en ten andere de personele aanvallen *eens vooral* uit haar blad wil *weren*: 't is zeer prijzenswaardig, 't blad zal er bij winnen. Ik begon dus zeer goed gemutst de Courant te lezen, en kwam zoo aan de ingezonden stukken. Ofschoon ik daarin onder aan de 1e kolom van bladz. 4 den naam van M. de Leon zag staan, en (let wel dat ik nog altijd onder den indruk was van dat Correspondentie-artikeltje, en daar op bouwende, rekende geene personele aanvallen meer in dat blad te zullen aantreffen, die daaruit *eens vooral* zouden geweerd worden), en, zeg ik, ofschoon dit mij toch onwillekeurig aan personele aanvallen deed denken, las ik, in goed vertrouwen, deze ditmaal niet te zullen vinden, het artikel door, doch zag tot mijne verbazing daarin dat de Wijkmeester Warnar volgens de *bescheiden* meening van den inzender zich niet geheel gezuiverd had, maar de betrokken schout geenszins, die had dadelijk tot *suspensie* (wij hopen voor den delinquent dat *suspensie van dienst* bedoeld wordt) moeten worden voorgedragen.

Ik kan 't niet helpen, 't ligt misschien aan mij, maar ik vond die aanval tamelijk personeel.

Nu wij toch over dat artikeltje praten, voeg ik er in 't kort nog een paar opmerkingen bij, welke mij onwillekeurig invielen na 't lezen daarvan.

Vooreerst dacht ik, zouden noch de Heer M. de Leon, noch de Heer Warnar de voorzorg genomen hebben, zulk een Choleradrank in huis te laten halen vóór dat de ziekte zich onder hunne huisgenooten of bedienden vertoonde. 't Komt mij toch voor dat ieder hoofd van een gezin moreel verpligt is te zorgen klaar te zijn om den eersten aanval te weerstaan. Hebben zij dat niet gedaan, dan verdienen zij evenzeer eene reprimande (ik ben er niet voor om de menschen zoo maar dadelijk te *suspenderen*) als de policie of de schout die niet gezorgd heeft dat er een voldoende voorraad bij de wijkmeesters was. De Choleradrank is in alle apotheken te krijgen. Wanneer de Wijkmeesters, Schouten, enz. er niet voor gezorgd hebben, laat dan toch spoedig zoo'n drank in de naastbij zijnde apotheek halen, of begin, wanneer gij verzuimd hebt te zorgen dat gij die bij tijds in huis hebt, met bij uw buurman een flesch ter leen te vragen, terwijl uw jongen om een nieuwe gaat, maar gaat toch vooral, terwijl uwe bedienden in de eerste aanvallen van Cholera liggen, wanneer juist de eerste spoedige hulp, in vele gevallen het „*to be or not to be*" van den lijder beslist, gaat dan toch vooral elkander geene ellenlange brieven schrijven over de nonchalance van de policie. Zorg eerst dat de lijders geholpen worden en klaag later als het noodig is. Het verwijt dat in dat stukje aan de policie gerigt wordt, behoort, moralement gesproken, bij uzelven thuis.

Pardon, waarde Redacteur! voor deze uitweiding: revenons à nos moutons. Het volgende ingezonden stuk is geteekend door den Heer H., en behelst eene klagte tegen Dr. P. V., die niet kwam toen hij bij een ziek kind geroepen werd. Zonder nu in de beoordeeling der zaak te willen treden, kan ik toch niet ontveinzen dat het mij voorkwam, dat de Heer H. hier een *personele aanval* op Dr. P. V. op 't oog had. Ik begon te denken dat ik mij vergist had bij 't lezen van het artikel correspondentie, en zocht het daarom nog eens op: maar neen, het stond er duidelijk gedrukt: „*wegname van personele aanvallen die wij eens vooral uit dit blad wenschen te weren.*"

Gij zult mij hoop ik toegeven, dat ik regt had verwonderd te zijn, maar ik was nog lang niet aan het einde mijner verwondering, zoo als ik later merkte.

't Volgende ingezonden stuk, geteekend H., behelsde geen personaliteiten, maar het daarop volgende, getiteld: „*Een woord over Banjermassing, aan de waarheid getoetst door geen aanhanger*," ziet gij, toen ik dat las, dacht ik dat het toch niet altijd eene redactie kwalijk te nemen is, als zij hier en daar eene kleine correctie aanbrengt in een ingezonden stuk. De schrijver zou het niet kwalijk genomen hebben, de man is blijkbaar zeer nederig, want vóór dat hij zich Veritas teekent, zorgt hij tusschen twee haakjes vooraf te verklaren, dat hij een gewezen ambtenaar zonder ijver, energie of geschiktheid is. Ik heb dat stukje, niettegenstaande de taal die er in voorkomt (o. a. spreekt Veritas van waarheid die van hare onwaarheid overtuigd is), geheel doorgelezen: 't heeft mij veel moeite gekost, maar ik heb het toch gedaan gekregen.

Nu had Veritas niet hoeven te zeggen dat hij „geen aanhanger" was van den Overste Verspijck; ieder die te Banjermassing bekend is, weet wel dat V. dan niet Banjermassing, maar *Bandjer-masin* zou geschreven hebben; maar dat doet er minder toe, hebt gij 't stuk ook gelezen, zoo ja, dan zult gij mij toegeven, dat als dat van 't begin tot het einde niet is een personeele aanval tegen den Overste Verspijck, het dan moeijelijk zal worden te bepalen wat eigentlijk een personele aanval is.

Nu dacht ik dat het toch gedaan zou wezen, maar neen, de *personele aanvallen werende* Redactie van 't *B. H. B.*, na de zooeven genoemde artikeltjes van anderen geplaatst te hebben, begint nu zelve. Gij hebt zeker dat gedeelte ook wel gelezen, waarin u verteld wordt, dat gij u aan *grove onwaarheid* hebt schuldig gemaakt, door te zeggen dat de van heinde en verre aangebragte vruchten vernield waren; en dat, haddet gij de zaak eerst onderzocht, gij ontwaard zoudt hebben dat die vruchten alleen maar van de passar geweerd werden en dat het dan niet noodig geweest ware met eene zalving te besluiten als het slot van dat artikel, dat nu met regt *mostaard na den maaltijd* is.

Ik weet niet hoe de Redactie van 't *B. H. B.* dat schrijven noemt, ik voor mij rangschik het onder de personele aanvallen: 't is vooral zoo jammer voor die redactie, dat zij hare Philippica, niet een paar dagen heeft achtergehouden, dan waren wij er geheel van verschoond gebleven; dan had zij gezien dat het onjuiste berigt door u gerectificeerd was, dan had zij hare Philippica, „*die nu met regt mostaard na den maaltijd is*", achterwege kunnen houden.

Ten slotte vermeldt de Redactie het berigt, dat de uitgave van de *Mail-Editie* van de *Java-Bode* zal gestaakt worden, en voegt daar bij, dat bij het geven van dat berigt niet vermeld is, dat de betaalde gelden voor het tweede halfjaar zouden worden gerestitueerd. Vooreerst vind ik dat zulks de Redactie van 't *B. H. B.* in 't geheel niet verder regardeert, dan voor zooverre zij misschien onder de inteekenaars behoort, en dan ware het veel korter geweest, als zij van uit het bureau harer courant, dit aan het bureau van de *Java-Bode* had laten vragen. Maar overigens spreekt het van zelf, dat de inteekenaars hun geld voor het tweede halfjaar terug zullen krijgen, daarvan zal iedereen, behalve die redactie overtuigd zijn. 't Schijnt dus wel te vreezen, dat de inteekenaars op de *Mail-Editie* van 't *B. H. B.* in een gelijk geval, zoo zeker niet van die restitutie zouden kunnen zijn!

Zie hier dus eenige staaltjes van artikelen, welke volgens de redactie van 't *B. H. B.* niet onder de personele-aanvallen-inhoudende vragen gerangschikt worden. Wij hebben maar éene verschooning voor haar, n.l. deze, dat het moeijelijk is driemaal 's weeks eene courant te vullen (vooral nu de Mail maar niet aan wil komen), als men zoo zonder eigentlijken redacteur zit: 't is ook heel leelijk van den afgetreden redacteur dat hij niet heeft willen blijven tot dat de nieuwe redacteur in functie is getreden! Want de Courant moet er toch komen driemaal 's weeks en de extra feest-maandagen zijn vooreerst afgeloopen!

Ik eindig met een wensch: Wij hebben nu hier een nummer van 't *B. H. B.* besproken, waaruit *alle personele aanvallen zouden geweerd worden, eens vooral.* Laten nu de Uitgevers-redacteurs, vóór dat de Hr. v. d. H. de redactie op zich neemt, ons nog eens op een enkel nummertje vergasten, waarin iets voorkomt dat zij zelve erkennen *personele aanvallen* te zijn: dan zullen wij waarschijnlijk heel stichtelijke dingen lezen.

***

Als men in een dagblad corresponderen wil, dan dient men eerst informaties te nemen naar de personen over wien men schrijft. De schrijver van d:n 21 jl. met zijne be- en verwondering had dus beter gedaan eerst inlichtingen te verzoeken over een respectabel kompagnies-kommandant die door al zijne inferieuren bemind is, en die hij nu als een zinnelooze in een dagblad aanvalt. Het ware wenschelijk dat Geen Militairen streng gestraft werden, indien zij zich met militaire zaken inlaten die hun toch hoegenaamd niet aangaan, en die zij ook nimmer goed kunnen begrijpen. Wij achten deze opmerking waardig onder de aandacht van het publiek te brengen door plaatsing in uw veelgelezen dagblad.

Eenige Onderofficieren der veld-Artillerie.

Kanibalen en Geneesheeren.

Lied der Kanibalen.

Vertoef, o schoone slange.
Vertoef — mijne zuster!
Zal, in een lint van goudkleur
Uw beeld voor *Isen* werken,
Voor *Isen*, mijn beminde.
Aldan zal uwe schoonheid
Boven alle andere slangen
Der groote aarde blinken.

LEIJDEN 1850. J. P. C. V. D. MARK. pag. 111.

Een forsch lied, een gespierd lied, een lied dat ruikt naar menschenvleesch. Hier kan men tevens zien, op welke hoogte de dichtkunst in Leyden Anno 1850 op het Maredijkje stond. Zoo moeten menscheneters tot elkaar in kreupele rijmpjes spreken, als, op hunne hurken gezeten om een kuil vol menschenbloed, de een tot den ander zegt:

— Zult u nog een stukje gebruiken van die *vrouwentong?* wij hebben er allen al van gegeten en nog is er over, die tong was bepaald langer dan *mannentong.*

— Ik dankje, *Kanibaal,* snijd me liever wat van de rolende van dien Europeaan. Geef ook dien schotel met jongenszwezerikken aan de dame die over u zit, zij kijkt er zoo begeerig naar.

— Menscheneetster! laat dat borduurraam toch even rusten, waarop gij, in een lint van goudkleur, mijn beeld voor *Isen,* mijn beminde werkt. Eet liever wat; heeft u al geproefd van die meisjesfrikkedel? Déli, déli!

Onze dank zij den Hr. Ogilvie toegebragt voor het drukken dier pennevruchten: het geheele publiek is ook erkentelijk jegens de talrijke inteekenaren, die den schrijver in staat hebben gesteld, zijn snippermand in 405 bladz. en 3 bl. errata uit te geven. Jammer dat er geen lijst bij is afgedrukt van inteekenaren, dan weet men waar men aan te kloppen heeft bij het opredderen van scheurpapier.

Onze verzenmaker heeft tot motto aangenomen het bekende:

ut desint vires, tamen est laudanda voluntas.

Wij gelooven, had Horatius vooruit geweten wat al misbruik zou worden gemaakt van dien regel, hij had hem geschrapt.

Daarom willen wij dat vers hier vertalen door:

't is dun wat ik hier tap, daarom tap ik zoo veel.

In zijn voorberigt zegt de man: „ik heb gewerkt voor hen, die mij begrijpen, die mijne geringe bijdragen met *liefde* en *verschooning* aannemen." Maar dan had de man zijne onbekookte, van heinde en ver zaamgeraapte, deels vertaalde, deels door anderen opgestelde pennevruchten, gerijmde en ongerijmde pluimstrijkerijen en gelegenheidsversjes voor zich en binnen den kring zijner vrienden moeten houden. Zijne eigenliefde zou dan toch nog streeling genoeg hebben kunnen vinden, want in dit dikke boekdeel loopt men elke bladzij een vriend, een warm vriend, een innig vriend, een weldoener tegen 't lijf, en ieder weet hoeveel waars er schuilt achter den regel:

van je vrienden moet je 't maar hebben!

Liefde en *verschooning* vraagt de schrijver. Liefde? als ik *Isen* was, de kanibalin, dan zou ik anders denken op dit punt, maar nu moet ik zeggen: „*onbekend maakt onbemind.*

En wat aanbelangt het tweede: *verschooning*, hoe noodzakelijk dit artikel in Indië ook zij, wij kunnen het hem onmogelijk verstrekken. Van een schrijver die optreedt met een boekdeel van 408 bl., heeft men het regt iets goeds te vergen, vooral wanneer hij van zichzelf zegt: (bl. 153)

Ja, 'k juich, schoon luttel stof tot vreugde ons meer streelt.

[juich dan liever niet, zeggen wij]

Dat *ik*, o Nederland! ben op uwen grond bedeeld (!)
Met kennis, jeugd en kracht.

— — — —

Ook hier is telegraaf en kunst en medicijn [choleradrank onder anderen.]
En 'k roem, dat dit ook weer, door 's Landvoogds gunst mag zijn.

— — — —

Wij prijzen steeds zijn (Pahud's) edel, fier en minzaam wezen.
Het beeld van Hollands Leeuw, *zoo nu als ook voor dezen.* (!)

Zie, dat is bepaald onvoorzigtig van onzen jeugdigen schrijver, zijn vaderland een kompliment te maken, dat hij er geboren is, en te snoeven op zijn „*kennis, jeugd en kracht.*" Wat moeten zij daar ginder, waar toch al zoo wordt geklaagd over verval van dichtkunst, nu niet gaan verwachten van zulk een poëet! Wat zal het *N. Dagblad van 's Gravenhage,* dat er toch altijd op uit is à tort et à travers af te keuren en te bezwadderen, al wat Indië oplevert, daar weer eene heerlijke gelegenheid vinden ons een deuk te geven!

Maar, om weer neer te komen op onze *Kanibalen en Geneesheeren*, zoo bloed-(de inteekenaren zullen zeggen *geld-*) dorstig ik dat Leydsche klappermanslied vond, bloeddorstiger nog kwam mij een artikeltje voor in het *Bat. Handelsblad* van 21 Mei, waarin aangezet wordt tot MOORD of ZELFMOORD.

Wat lees ik daar? „*Ik* (namelijk Mr. H; Engelschen beginnen gaarne met I) *heb altijd gedacht dat, wanneer een Geneesheer geroepen werd om bij een zieke te verschijnen, hij verpligt was* OM TE KOMEN.

Wie heeft ooit gehoord dat een dokter voor zulk eene kleinigheid OM MOET KOMEN? Stellen zij hun leven al niet genoeg in gevaar? moeten wij ze zelfs dwingen een einde daaraan te maken? En dat heden ten dage nog wel, nu hunne hulp ons zoo noodig is of elk oogenblik noodig worden kan!

Wel mogen zij met den dichter v. d. Mark uitroepen:

Schoon is Noesa kalappa
Met zijn groene kroon;
Geurig zijn sirkaja;
Waarlijk zij zijn schoon.
Batavia toch bood mij
Menig lieve bloem;
Bij haar *vele doornen*, gaf
Zij natuur en groen.
Niet altijd schonk Holland
Mij gul zooveel schoon,
Als Noesa kalappa,
Met zijn palmenkroon.

Maar beschouwen wij de zaak, zooals H. ze in het *Bat. Handelsblad* voordraagt, eens ernstig. H 's kind wordt ziek. Hij stuurt terstond om Dr. V., ofschoon H's eigen dokter L. in diezelfde buurt woont. Dr. V., een man bekend om de belangeloosheid en den ijver waarmede hij visites maakt, antwoordt, in het holle van den nacht: „ga eerst naar uw eigen dokter, een paar deuren verder, en is die waarlijk ongesteld, zoo als gij zegt, dan zal ik komen." Niemand heeft, dunkt ons, het regt iets in dit antwoord af te keuren. Maar wat gebeurt er verder?

Men gaat naar Dr. L., deze komt, het kind geneest. *Nu was de vader blij,* — zal men denken, — neen, de man zette zich neder en schreef met gal een der beste artikelen van het B. H. van 21 Mei, beginnende met de woorden: „*ik heb altijd gedacht dat wanneer een geneesheer geroepen werd om bij een zieke te verschijnen, hij verpligt was* OM TE KOMEN" Verdiende zulk een onredelijk mensch en ondankbaar vader niet dat men hem toeriep: KOM ZELF OM?

Handelsbladiana.

Sommige menschen zeggen wel eens: „*Wat zou ik mij bekreunen om wat de Couranten bazelen? vuilnisbakken, kwispedooren zijn het! ieder doet er zijn onvoeg in, en hoe hatelijker, des te meer is het welkom bij de Redactie.*"

Die menschen hebben bepaald ongelijk, want aangenomen dat er in een dagblad niets stond dan onwaarheid — nog zouden zij niet onverschillig mogen zijn voor wat duizende menschen over hen lezen, honderde gelooven zullen.

Maar van den anderen kant moet men ook weer erkennen, dat sommige dagbladen het er wel een beetje naar maken, gedurig met zichzelf in tegenspraak zijn en hatelijkheid op hatelijkheid stapelen.

Het *B. Handelsblad* van 21 Mei kan daarvan een voorbeeld geven. In het Bijvoegsel (Art. Correspondentie) zegt de Redactie: „*personele aanvallen wenschen wij eens voor al uit dit Blad te weren.*" Dat *zegt* de Redactie, maar wat *doet* zij? Zie die Courant in, gij vindt er:

1o. Eene beoordeeling van den Hr. de Leon, inhoudende dat: „volgens zijne bescheiden (?) meening, de wijkmeester van het koningsplein zich niet *geheel,* maar de schout *in geen geval* zich reinigen kan" (van blaam natuurlijk).

2o. Eene hatelijke uitlegging aan eene zeer billijke handeling van Dr. P. V. gegeven door H.

3o. Eene veroordeeling der handelingen van den Resident Verspijck op Banjermassing.

4o. Eene beschuldiging van „*grove onwaarheid*" aan den *Java-Bode,* die had durven zeggen dat *schadelijke* vruchten op de passars zonder schadeloosstelling werden vernield. (Of dit hier in onzen supra-philantropischen tijd niet mag, weten wij niet, maar wel dat ditzelfde in Nederland zonder schadeloosstelling met afgekeurde vruchten, visch, kortom allerlei eetwaren geschiedt. Waarom ook schadeloosstellen voor wat schadelijk is, en dus geen waarde heeft?)

In ditzelfde, met choleramixtuur, hospitalen en hulploodsen, onzuiver drinkwater en schadelijke vruchten opgevulde artikeltje, vindt men ook de volgende (voor een criticus) aangename phrase: „Verder heeft een onpartijdig onderzoek doen zien dat bij eene buitengewone vergadering der geneeskundige commissie de cholera als niet besmettelijk is aan te nemen."

Wij zouden kunnen vragen of het in den tegenwoordig tijd wel goed is in dagbladen zooveel over de heerschen zichte te spreken. Sommigen trekken zich dat meer a dan nuttig is, en lezen zich de cholera (besmettelijk of ni op 't lijf.

5o. Eene hatelijkheid aan den *J. Bode,* die gezegd h hare Mail-Editie met het einde van dit half jaar te zull staken, zonder er bij te voegen (o schande) dat de weini abonnenten in Indië, hun vooruitbetaald half jaar zull terug erlangen. Immers in Nederland wordt die Mail-Edit niet vooruitbetaald, en het Bat. H. krijgt toch zeker exemplaar gratis?

6o. Eene aanklagt tegen den Djaksa Attoen van M ter Cornelis wegens slechte uitoefening der Politie ald

Onze lezers zullen met ons denken:

ZEGGEN IS GOED — DOEN IS BETER.

Mijnheer de Redacteur!

In het *Weekblad van het Regt* no. 46 komt voor in geheel, de acte van beschuldiging, uitgebragt door den ficier van Justitie bij den raad van Justitie te *Batavi* tegen den gewezen kommies tevens kashouder en vend meester te K.....g F. H. M.....

Daaruit blijkt, er op 26sten October 1861 in de k ontbrak eene som van *f* 32680.10.—

Verder geeft die acte van beschuldiging een volledig rel van allerlei verzuimen, en kwalificeert de misdaad ten slot als opzettelijke ontrouw door een ambtenaar in de uitoe ning van zijne bediening gepleegd.

Als het waar mogt zijn, hetgeen ik voor den betrokke die vader van een talrijk gezin is, niet hoop, zoude niet ongepast zijn om eens naar de oorzaken te informe ren, waardoor die te korten ontstaan zijn.

Het is onmogelijk, dat die gelden alleen in het kwartaal van 1861 zouden zijn te zoek gezaakt, daar acte van beschuldiging zegt, dat de levenswijze van d beklaagde, zijne groote inkoopen op vendutiën enz. die korten moeten hebben veroorzaakt, en dat geschiedt niet een kwartaal.

Wie moet waken voor de handelingen en het gedrag d ambtenaren in eene residentie, vooral van den kashoud die altijd in zijne onmiddelijke omgeving is?

Niemand anders dan het hoofd van het gewestelijk b stuur.

Meer dan waarschijnlijk is het dus, dat de kas nim voor dien tijd is opgenomen.

Dit wordt bepaald gezegd van de vendukas, want er st in de acte van beschuldiging, dat sedert het 3e kwart 1859 tot 3e kwart. 1861, dus in 2 jaren die kas en ministratie nimmer zijn opgenomen.

Dat de hoofdboeken, staten en registers van af het kwartaal 1859 niet meer zijn bijgehouden.

Dat in de vendurollen de grootste onachtzaamheid en sl digheid heerscht enz.

Maar wie is er belast met het toezigt der vendukanto eener Residentie?

Rust op dien ambtenaar niet de verpligting om alles zijne residentie aangaat naar behooren nategaan?

Hij weet even goed als ieder ander en kan even g als een ieder zien, of de een of ander van zijne am naren meer verteerd dan zijn inkomen, daarvoor behoeft zijne oogen maar open te doen.

Wie is dus de voornaamste oorzaak dat het Gouver ment de aanzienlijke som van *f* 31073.74½ zal verlieze want van den beklaagde zal wel niets te halen zijn.

En die man voert thans het gezag in eene zeer gewigt residentie, met vier onderkassen en vier vendukanto

Of zoude hij door dat geval geleerd, van tijd tot de kassen zijner ondergeschikte ambtenaren nazien?

Ik voor mij geloof niet dit *eenmaal* gebeurd is.

Ik weet dat zulks gevraagd is door daartoe bevoegde a tenaren, en dat het antwoord ontkennend is geweest.

Is het geraden zulk een ambtenaar langer in zijne wigtige betrekking te laten?

Het antwoord laat ik aan de regering over.

P....

Hoe men feest viert te Solo.

Bij Garebeg en andere inlandsche feesten alhier wo officieren, ambtenaren en notabele ingezetenen uitgenoo den Resident naar den Kraton te vergezellen, ten e Z. H. den Soesoehoenan te complimenteren, zoo al officieele term luidt. Uiterlijk om 10 uur moet men reeds in de Residentie present wezen. Men was er ec in den laatsten tijd al aan gewoon geworden, daar dan eerst een uur, soms wel anderhalf uur of nog langer moeten rondslenteren, eer het eindelijk Z. H. behaagde laten weten, dat hij den Resident met de Heeren kon vangen. Hoe het echter gaat, wanneer men zwak g is aan zulke dingen toe te geren, dat bleek op het van gisteren, toen dat wachten alle palen te buiten g Om elf uur of iets later hoorde ik meêdeelen, dat het rigt uit den Kraton was ontvangen, dat Z. H. juist opgestaan en zich derhalve nog moest baden en klee Het werd dan ook half één eer men naar den Kraton reed, tot groote ergernis van ieder die nog een hart in lijf heeft en begrijpt, dat hij ook in Solo dienaar of o daan is van het *Nederlandsch* Gouvernement. Inderd als men bedenkt dat de Soesoehoenan van Soerakarta gens de tractaten, niets anders is dan een *vasal* van Nederl. Gouvernement, die zijn landen bij wijze van uit de handen van dat Gouvernement ontvangt, en op waarden door dat Gouvernement gesteld, dan moet zich verbazen, hoe het zoo ver heeft kunnen komen, een van de Nederlandsche Regering geheel afhankelijk den vertegenwoordiger van die Regering met zijn amb ren en de officieren (om van de particulieren nog te gen) op die wijze durft maken tot een speelbal van grillige luim.

Zoo als het gewoonlijk gaat, gaf ieder bij die ge heid door mokkende woorden aan zijn ontevredenheid maar ik geloof den dank te verdienen van Solo's tenen, zoo wel als van de hooge Regering door een *haut* te zeggen „*ce que chacun pense.*" De Indische Ge denis levert te veel voorbeelden op van de treurige gen van een slap en krachteloos bestuur, dat dan het zou wezen hare lessen voortdurend in den wind te Men ziet wel waar zulke dingen beginnen, maar altoos waar ze zullen eindigen.

Uit het medegedeelde kan, naar ik meen, ge blijken, hoe hoog noodzakelijk het wordt, het Bestuur de vorstenlanden toe te vertrouwen aan de krachtige van een man, die inderdaad weet te zijn wat de verhouding van hem maakt — een *vader* van den schen vorst — die hem met verstand weet te leiden, der afhankelijk te worden van zijn grillige luim tot van het Nederl. gezag, — een man die waar 't een initiatief weet te nemen, en weêrstand weet te aan grillige aanmatiging of die door beleid weet te komen. Het is te hopen dat de Regering een man voor de vorstenlanden zal kunnen vinden. Men veel over de handhaving van het prestige van ons ik geloof, dat door niets meer dan door zulke de hier vermelde, dat prestige kan verloren ga

Een inwoner van Solo.

18 Mei 1864.

BIJVOEGSEL

VAN DEN

JAVA-BODE

van Woensdag 25 Mei 1864, N°. 42.

Daar wij vroeger meer betrekkelijk de zaak van Ronowidjoijo hebben medegedeeld, nemen wij thans over het volgende ingezonden stuk uit *„de Javaan.*

Zeer geachte Redakteur!

Het was mij bijzonder aangenaam, dat de Redaktie van het dagblad „de Javaan" mijne regelen een plaats in haar geacht blad No. 17 heeft willen inruimen, daar ik ten gevolge daarvan in staat ben gesteld, een branie leugenschrijver, een gevaarlijk persoon voor de binnenlanden, een misleider van verscheidene geachte Redaktiën te ontmaskeren, en te bewijzen, dat ABEDNEGO niemand anders is, dan JACOBUS JOHANNES TEN SIETHOFF, tijdelijk administrateur van de bosch-exploitatie van Demak en Grobogan, woonachtig te Wirosarie, en te verklaren dat het stuk in „de Javaan" No. 17, geteekend V. D. P., is opgesteld, geschreven en ingezonden door mij JAN PETRUS VAN EDE VAN DER PALS, woonachtig te Wirosarie, en dat die regelen waarheid bevatten, niettegenstaande het door TEN SIETHOFF ingezonden Proces-Verbaal door 56 inwoners geteekend is. Ten einde UEd. hiervan eenigsints te overtuigen, ga ik thans ver e door te betoogen:

No. 1 dat het geheel Proces-Verbaal *onzin* is. De onderteekening is geschiedt door eene wederregtelijke vergadering, belegd in het huis van den tegenwoordigen loerah van Koenden, zijnde de zoon van RONOWIDJOYO, dadelijk na de aankomst der post, die het dagblad „de Javaan" No. 17 aanbragt, terwijl die *niet* is bijgewoond door *al* de inwoners van Koenden.

Welk vertrouwen verdient nu eene verklaring op deze wijze opgemaakt? Men dient den Javaan al heel weinig te kennen, om daaraan eenige waarde te hechten, vooral als men in aanmerking neemt, welke middelen zijn te baat genomen, om de bevolking te misleiden en om den tuin te leiden, hetwelk ik bewijzen wil, door

No. 2, omdat TEN SIETHOFF heeft rond doen strooijen, dat hij in staat is, door de protectie die hij te Batavia bezit, het bestuur te vormen en te kneden gelijk hij wil; om dit te bewijzen wordt aangevoerd: 1o dat de Regent van Grobogan om de zaak van RONOWIDJOYO, door toedoen van TEN SIETHOFF, ontslagen is; doch dat de Regent later aan hem vergiffenis (ampon) gevraagd heeft, en hij uit medelijden voor den ontslagen Regent een pensioen aangevraagd en verkregen heeft; en 2o dat ten gevolge van zijne bemoeijingen de Resident van Samarang met het einde dezer maand in zijne betrekking geschorst wordt; dat den assistent-resident en kontroleur van Grobogan binnen kort datzelfde lot staat te wachten; dat de Wedono van Wirosarie binnen 5 dagen zal afgezet en vervolgd worden, en dat degenen die hem, JACOBUS JOHANNES TEN SIETHOFF getrouw gebleven zijn, door hem beloond en voortgeholpen zullen worden, en hij integendeel hen, die zich van hem hebben afgetrokken, zal vervolgen tot zoolang er een stijl in hun huis, een baadje aan hun lijf zal overblijven; ten 3o verklaar ik dat meergenoemde TEN SIETHOFF gebruik maakt van de misnoegdheid van eenigen onder de bevolking van Grobogan en hen door geldelijke belooningen omkoopt, om hem, TEN SIETHOFF, tot speurhonden en valsche getuigen te dienen; tot staving hiervan zal ik er slechts eenige noemen, maar voor de waarheid hiervan durf ik instaan: de Javaan SOETO, broeder van den mantrie policie te Wirosarie, met *f* 10.— een ontslagen loerah van Tamba Selo, genaamd TROENO DI KROMO, met *f* 3.— een ontslagen loerah van Sambiridjo, genaamd SINJO WIDJOJO, *f* 4.— de javaan genaamd KI DJINDAL *f* 2.— de javaan RADIN te Djatie Tenga *f* 10, de javaan SOWIDJOYO, *f* 1.— enz. Met al zulke leugenachtige argumenten, welke TEN SIETHOFF aanvoert, is het immers genoeg den ligtgeloovigen Javaan als het ware te biologeeren en te laten verklaren wat men wil, vooral ook met het vooruitzicht dat hij bij eene geldelijke uitdeeling zijn aandeel zal hebben; mij dunkt, geachte Redakteur, dat het bewijs genoeg is, dat reeds thans eenige der onderteekenaren van het bewuste Proces-Verbaal zich terugtrekken; men behoeft slechts te beginnen met No. 1 TOSONO en zoo vervolgens.

In hoe verre TEN SIETHOFF de belangen nu van den Javaan voorstaat en diens regten handhaaft, indien die niet met zijne eigene machinatiën strooken, wil ik U een klein staaltjë mededeelen; hij heeft zich wederregtelijk een stuk grond toegeëigend van een Javaan, de daarop geplante bamboe laten omkappen, en den man, die hem om eenige tegemoetkoming vroeg, aangeboden den nek in te slaan, indien hij zich dorst vermeten, nogmaals zijne aanspraak te doen gelden, terwijl hij, TEN SIETHOFF, herhaalde malen huiszoeking gedaan heeft, zonder van een daartoe bevoegd persoon vergezeld te zijn, zoodat de daaraan blootgestelde persoon verhuisd is, om van die wederregtelijke handelwijs bevrijd te zijn; indien de regering hierop eens art. 55 (waarmede TEN SIETHOFF zoo onvermoeid zwaddronneert,) toepastte, zoude dit wel te verwonderen zijn?

Ik zal hier niet spreken over zijn wijze van handelen in het betalen van den kleinen man, in zijne betrekking als tijdelijk administrateur, dit is reeds te veel bekend en wel daar, waar zulks regtens te huis behoort, zoo ook van meer andere ergerlijke feiten, wil ik zwijgen, waarmede ik een vrij lijvig boekdeel zoude kunnen vullen.

Liever wil ik nog met een enkel woord spreken van TEN SIETHOFF's stokpaardje, de zaak van RONOWIDJOIJO en in korte woorden bewijzen, dat volgens mijn bescheiden oordeel, niemand anders dan TEN SIETHOFF (alias SALAM dan SALAMAT) de eenige oorzaak dezer gansche perkara is; men leze slechts de ingezondene stukken in het *Bataviaasch Handelsblad* van 1863, inhoudende de gedurige klagten over het vervoeren, wegraken en stelen der balken, en mij dunkt dat niemand zich over de uitkomst kan verwonderen; het was echter ongelukkig, en hierin schijnt bij TEN SIETHOFF de gansche grief te zitten, dat juist zijn vriend RONOWIDJOIJO over de aanklagt van SALAM dan SALAMAT struikelen moest.

En nu, zeer geachte Redakteur, punctum! Laat den schrijflustigen lasteraar, ABEDNEGO, SALAM dan SALAMAT of welken naam JACOBUS JOHANNES TEN SIETHOFF aanneemt of liever zal gelieven aan te nemen, schrijven en wrijven wat hij wil, noch *hij* noch *zijn* geschrijf zijn iets waard, dit bewijzen *primo:* het stilzwijgen van de vele achtbare personen die hij zoo wel direkt, als indirekt, door zijn kwaadwillig geschrijf, heeft willen bezwadderen, en *secundo:* de geest van het lezend publiek over de seurderijen van den in 't verborgen kwaadaardigen ABEDNEGO.

Daar ik altijd en overal waar zulks noodig geacht mogt worden bereid ben bewijzen en getuigen te leveren, zoo teeken ik mij met geen geheimzinnigen naam, maar, zeer geachte Redacteur, als

UEd. Dw. Dienaar,

J. P. VAN EDE VAN DER PALS.

NEDERLANDSCH-INDIE.

BATAVIA.

De stoomboot *Koningin der Nederlanden*, gezagvoerder E. Lewis, bestemd om de Engelsche mail van Singapore af te halen, keerde in den namiddag van den 23sten dezer, zonder de mail, van daar terug, alleen medebrengende Britsch-Indische en Chinesche berigten. Bij het vertrek dezer boot was men te Singapore zonder eenig berigt omtrent de Europesche mail. Uit de *Singapore Freepress Extra* van 12 dezer, deelen we de volgende telegrammen uit Europa mede:

Londen, 7 April. De zaak der kanonneerboot *Alexandra* is tegen het goevernement beslist.

Garibaldi is te Londen aangekomen, waar hem het burgerregt is aangeboden. De generaal heeft uitnoodigingen van de groote steden in Engeland aangenomen, en groote toebereidselen worden voor zijne ontvangst gemaakt.

Turijn, 5 April. De mogendheden hebben de conferentie aangenomen. 't Antwoord van den Bond is nog niet ontvangen.

Sonderburg, op 't eiland Alsen, is gebombardeerd.

Men zegt, dat Oostenrijk Venetie in staat van beleg zal stellen.

Men vreest voor 't uitbreken van een opstand in Rumessia. (Rumelie?)

De liberale partij in Spanje maakt groote demonstratiën ten gunste der erkenning van Italie.

Mazzini is bij continuatie door het Hof van Parijs, wegens zamenzwering tegen het leven des keizers, tot deportatie veroordeeld.

Door geheel Venetie worden demonstratiën gedaan met betrekking tot eene algemeene viering van den verjaardag der revolutie van 1848. Verscheidene arrestatiën hebben plaats gehad.

Hongarije is in zeer opgewonden toestand, en er loopen geruchten van eene militaire organisatie door de revolutionaire partij.

De Conferentie kan nu als besloten worden beschouwd. Denemarken heeft nog niet definitief toegestemd.

Na een ernstig gevecht langs de geheele linie zijn de Pruissen voor Duppel teruggeslagen. Sedert hebben zij het bombardement vernieuwd. Men meldt dat de Oostenrijkers voor Fredericia teruggetrokken zijn, ten gevolge eener zamenzwering onder de Hongaarsche troepen.

Het Noorwegsche Parlement heeft de Regering gemagtigd Denemarken te ondersteunen. Daarop zijn te Stockholm bevelen gegeven om schepen en troepen in gereedheid te brengen.

De Oostenrijkers hebben alle poolsche opstandelingen uit Gallicië verdreven. Een detachement opstandelingen is, na een ontmoeting met de Russen, er in geslaagd Lublin te bereiken. Te Radom had een andere ontmoeting plaats, mede ten gunste der opstandelingen.

President Lincoln heeft nogmaals een ligting van 200,000 man opgeroepen. Generaal Halleck heeft zijn opperbevel nedergelegd, en is door Generaal Grant opgevolgd, die naar men zegt een beweging op Richmond in den zin heeft. De goeverneur van Kentucky heeft tegen de werving van negers geprotesteerd. De Zuidelijken hebben drie regementen kavallerie te Yazoo gevangen genomen, en trekken een observatieleger in Noord Carolina zamen. Men berigt dat generaal Lee zich in de rigting van de Shenandoah vallei beweegt.

Singapore, 20 Mei. 't Pruissisch oorlogschip *Gazelle* heeft naar men zegt twee Deensche schepen genomen, de brik *Dannebrog* te Chefoo en het schip *Frederik VII* in de nabijheid Shanghae.

(? Het schip *Frederik VII* is den 27 dezer te Ningpo aangekomen. *Red.*)

Bij ordonnantie van den Goeverneur-Generaal van 20 Mei 1864 (Stbl. No. 83) is bepaald, dat de 2 pCt. additioneel, bedoeld bij artikel 1 § a der resolutie van 10 April 1829, No. 26, op de hoofdsom van het middel der verponding in de residentie Batavia en ommelanden bij voortduring zal worden geheven.

Volgens de *Javasche Courant* No. 41, was de stand van het rijstgewas op Java en Madura onder ult. April jl. over het algemeen gunstig, op vele plaatsen zeer gunstig, in Bantam buitengewoon gunstig, zoodat het daar aan handen ontbreekt om de padi te snijden. In Pekalongan, een gedeelte van Tegal en Samarang, Bagelen is die toestand meer of min ongunstig.

Met het Nederlandsche schip *Willem Hendrik*, gezagvoerder J. Beckering, zullen naar Nederland vertrekken 14 onderofficieren en 110 manschappen van het leger in Oost-Indie, onder bevel van den kapitein der infanterie J. H. P. Wiegand, die met een tweejarig verlof gaat.

Naar men uit goede bron van Macassar verneemt is de Gouverneur van Celebes en Onderhoorigheden oorzaak geweest van het ontslag nemen van de Marine als leden van de Societeit aldaar, 32 personen tegelijk met den kolonel aan het hoofd, omdat ZHEG. verlangde dat de Heeden leden van de Societeit in 't zwart gekleed zouden verschijnen; jammer is het te noemen dat het hoofd van dat gewest zich door zulk eene nietige handeling blootgesteld heeft aan ongunstige beoordeelingen.

Aangekomen Vreemdelingen te Batavia,

VAN 17 TOT 24 MEI 1864.

HOTEL DES INDES. van Suchtelen, van Billiton. — P. Eeftinck, van de Reede. — D'Istria, van Batavia. — D'Almeide Jose, Echtgenoot en 1 kind, Alexandre Ferriere, Jose de Keva, Jose Sequirra, van Timor Delhi. — C. J. van Drimmelen, van Tagal. — F. de Waay, van Molukkos. — K. Kuyt, A. H. Beijer, van Buitenzorg. — Rotgans, van Spring, van Passaroean. — Lewis, Singapore.

HOTEL DER NEDERLANDEN. Zwager, van Solo. — Sloot, echtgenoot en 3 kinderen, Mevr. de wed. Dagneaux en dochter, Zandwijk, van Samarang. — Joseph Marinelli, Luigi Marinelli, van Singapore.— G. Fleming, J. Mebrae, van Shanghae. — Gonsalves en echtgenoot, van Buitenzorg. — 2 dames Gonsalves, van Batavia.

MARINE-HOTEL. G. Birnie, van Soerabaija. — Dr. Vlaandeven en familie, van Muntok.

JAVA HOTEL. A. Kuijlenburg en Echtgenoote, van Samarang. — A. J. Petterssen en Echtgenoote, van Ambon. — A. van der Harst, van Panaroekan. — J. Kettler, van Londen.— A. Kuijpers Wehrmeijer, A. H. W. Blahm, M. H. Munnich, H. F. Thissen, van Soerabaija. — G. H. van der Beck, van Bantam. — C. Willems, van Probolingo. — P. C. van der Slagt, van Palembang. — J. M. Collum en familie, W. Walker, W. Clifton, P. Redisha, van Singapore. — R. W. Hatchison, J. H. Fraser, van Shanghae. — W. Flens, van Falmouth.

Aangekomen en Vertrokken Passagiers te Batavia.

Met de Eng. stoomb. *Rajah*, gez. Hutchison, Kol. Carpenter, Kapt. Mackay, Luits. Gardener en Fraser, de heer en Mev. Mangan, van Shanghae.

Met het Ned.-Ind. stooms. *Koningin der Nederlanden*, gez. Lewis, de heeren Collum en Echtgenoot, Walker, Clifton, Redister, met 3 kinderen, Seaman, Marinelli, Geloudemans, Dr. Vlaanderen. Echtgenoot en 5 kinderen, Fontijn, van der Slagt, van Erp Taalman Kip, Nuij, Mejufvrouw Jaspers, benevens Z. M. troepen, van Singapore, Riouw en Muntok.

Met het Ned.-Ind. stooms. *Singapore*, gez. Munnich, de heeren van Lawick van Pabst, Mees, Bernie, de Vaij, Mevrouw van den Bergh, Kapiteins Thissen en Gaaijmans, van Soerabaija.

Met het Ned.-Ind. stooms. *Oenarang*, gez. Kramer, de heeren A. Loudon, van Maanen, Lans, Goldman, Stek, Maarschalk, van Capelle, Leidelmeijer, Freriks, S. B. van Kleeff, Elliot, Buijs, Feltman, White, B. J. en J. Post, Mevrouwen Kluka, met 5 kinderen, Hogezand, Mejufvrouwen Klerks, en Bossottiel, 2 kinderen van den heer Leidelmeijer, 1e Luitenant Laet de Behre, Echtgenoot en drie kinderen, benevens Z. M. troepen, van Soerabaija en Samarang.

Met het Ned. schip *Henricus Gerardus*, gez. van der Zee, Mej. Raijen, naar Decima.

Met het Ned.-Ind. stooms. *Singapore*, gez. Munnich, de heeren Mentel en Echtgenoot, Le Roy, Bernie en Stok, naar Soerabaija.

Rembang. — In den morgen van den 7den dezer is op de buitenreê te Toeban aangekomen de Nederlandsch-Indische brik *Hoatsing*, gezagvoerder Ong Bau Ping, met het doel aldaar aan wal te zetten de equipage van eene praauw penis. Laatstbedoeld vaartuig is volgens verklaring van den djoeragan, op 20 mijlen afstand van Oedjoeng-Pangka gezonken, met eene lading van 20,600 bossen rotting, komende van Pasir en bestemd voor Grissee; de geheele bemanning, bestaande uit 25 personen, heeft zich gered in eene longboot en eene kleine sampang, waaruit zij door bovengenoemde brik zijn opgenomen. Behalve de equipage zijn nog gered eenige wapens, bestaande uit 10 sabels, 23 krissen, 26 pieken en 1 geweer; maar de bodem en lading zijn reddeloos verloren. Voor de opzending der schipbreukelingen naar Grissee is het noodige door het bestuur te Toeban verrigt geworden.

Amboina, (April). — De weersgesteldheid was over het algemeen gunstig en de gezondheidstoestand liet niets te wenschen over. De prijs der rijst was *f* 10 voor witte en *f* 8 voor carga rijst.

Ternate, (Maart en April). — Twee Sangiresche praauwen zijn bij de eilanden Teijfore en Meijo door drie groote roofpraauwen aangevallen. In het daarop gevolgd gevecht zijn drie der opvarenden van die Sangiresche praauwen gedood en tien verwond. Ook hebben drie groote rooverspraauwen een vaartuig, bemand met volk van Tomaloe, nabij Makian nagejaagd, doch niet gekregen.

Op ontvangst van deze berigten is Z. M. stoomschip *Reteh* den 22sten Maart ter opsporing dier zeeroovers naar de eilanden bezuiden Ternate vertrokken. Dat stoomschip is den 30sten Maart te Ternate echter werder aangekomen zonder de roovers te hebben ontmoet.

Menado (Maart en April). — De gezondheidstoestand was over het algemeen goed. Op den 6den Maart des namiddags ten half vier ure en den 11den April des nachts ten half drie ure zijn in de afdeeling Kema zware aardbevingen gevoeld. Den 30sten Maart, des morgens, werd te Ratahan eene zeer ligte aardbeving waargenomen, welke op den 11den April, des nachts, te Belang door eene dergelijke werd achtervolgd. Gelijkertijd zijn in het distrikt Klabat di bawah twee ligte aardschokken gevoeld. De aanplant van padi op natte velden liep in de maand Maart ten einde. Het te veld staande gewas belooft een rijken oogst. In het district Tonsea is aan sommige velden door veldmuizen schade toegebragt. Die schade is echter, behalve in de negorij Makalisoeng, alwaar ruim een derde van den aanplant door dat gedierte is vernield — niet van veel belang. Bij onderzoek is gebleken, dat de vernielde tuinen behoorlijk waren schoon gehouden. De last is verstrekt om de beschadigde velden onmiddelijk met miloe te doen beplanten.

Ook de miloe-tuinen doen de hoop koesteren op eene overvloedige productie. De koffij-aanplantingen staan voor het meerendeel gunstig. In 's lands pakhuizen waren sedert 1 Januarij 1864 geleverd 2643 10/125 pikols koffij.

Aan de wegen, bruggen, waterleidingen, dijken enz. werd veel schade toegebragt door de zware regens, gedurende de maand Maart gevallen. In verband met de krachten en overige diensten der bevolking wordt die schade hersteld.

Gedurende de maand Maart werd de reede van Menado door 36 vaartuigen bezocht en vertrokken van daar 13 vaartuigen, terwijl gedurende de maand April daar 37 vaartuigen aankwamen en 36 van daar vertrokken. De geldswaarde van de ingevoerde artikelen bedroeg in Maart *f* 6556.50 en in April *f* 245,804, terwijl de uitvoer bedroeg in Maart *f* 1870 en in April *f* 10365.

Ter reede Kema kwamen in Maart aan 17 en in April 6 en vertrokken van daar in Maart 13 en in April 9 vaartuigen. De waarde der ingevoerde handelsartikelen te Kema bedroeg in Maart *f* 8,062,25 en in April *f* 15,053 en de uitvoer bedroeg eene waarde van *f* 11,829 in Maart en *f* 8,450 in April.

Van Gorontalo werden berigten ontvangen over de maanden December 1863, Januarij en Februarij 1864, die over het algemeen gunstig luiden. De gezondheidstoestand was naar wensch. Aan de rijstkultuur werd met meerder kracht gewerkt dan in vorige jaren, dewijl door het ophouden der ziekte onder de karbouwen meer arbeid van deze dieren kan worden gevergd. Miloe was overvloedig in voorraad en aangeplant.

Te Gorontalo kwamen aan in December 7, in Januarij 8 en in Februarij 3 vaartuigen, en van daar vertrokken in December 6, in Januarij 10 en in Februarij 5 vaartuigen.

Van den radja van Siauw werd het berigt ontvangen, dat hij op zijne terugreis van Menado op de hoogte van het eiland Bejaren slaags was geweest met vijf zeerooversvaartuigen.

Aan het ter zake door dien vorst ingediend rapport wordt het volgende ontleend: „Den 11den Maart kwamen wij met eenige praauwen in eene bogt van het eiland Bejaren, Buang genaamd, aan. In den morgen van den 12en omstreeks 5 ure werden wij door vijf Mangindanaosche zeerooverspraauwen met geweer-en kanonvuur aangevallen. Onmiddelijk begonnen wij van onze zijde op hen te schieten, waarop zij na een uur vechtens, den terugtogt aannamen. Op dien terugtogt ontmoetten zij drie praauwen, met lieden van Tagoelandang bemand, welke met de geheele lading door hen werden genomen; het mogt de opvarenden evenwel gelukken te ontvlugten. Nog werd door de roovers bemagtigd eene praauw-tombilon, komende van het eiland Talisy.

Te 10 ure (des voormiddags) werden wij andermaal door de roovers met pieken, klewangs, lansen en geweren aangevallen. Zij roofden toen drie onzer praauwen, welke aan het strand waren opgehaald en bezigden die tegen ons als eene borstwering. Wij hebben tot na zes ure des namiddags met hen gevochten, waarna zij zijn afgetrokken en het anker hebben doen vallen bij eene kaap. Bij het gevecht is een onzer stukken gesprongen, waardoor twee der onzen zijn gewond. Vijf personen van onze zijde zijn door de roovers getroffen, waarvan een sedert is overleden. Een lijk der roovers, die door ons gedood en in zee gevallen was, hebben wij opgevischt. Des avonds te 11 ure zijn de rooverspraauwen in zee gestoken."

Op ontvangst van het bovenstaande berigt werden van bestuurswege onverwijld de noodige maatregelen genomen om de zeeroovers te achterhalen. *(Jav. Ct.)*

Samarang, 20 Mei. Sedert ik weet niet hoe vele jaren zijn en blijven de bruggen in de residentie Soerakarta in den ergerlijksten toestand, welke men bedenken kan; de gedaanten of vormen van sommige zijn allerkoddigst: van Salatiga naar Boijolalie munten zij vooral door ouderdom en verval van krachten uit: de eene gelijkt een hellend vlak, de andere heeft een stuk van zijn flank verloren, en in het algemeen gaat en rijdt men de bruggen niet op en af, maar af en op: zij zijn kunstmatige weefsels van hellende vlakken, veel gelijkende op spinnewebben. De reparatiën worden aan haar ten spoedigste bewerkstelligd. De gaten of openingen, ontstaan door het vallen van stukken der vergane planken, worden onmiddelijk hersteld; men kapt een tak of wat van den naastbijzijnden boom, legt die daarop met zijn loof voorzien, stampt dat alles met aarde quasi vast, en men merkt de opening niet, tot den volgenden dag of bij den eersten regen, wanneer de opening misschien grooter te voorschijn komt. Het schijnt dat zijne Keizerlijke Majesteit de Soesoehoenan maar niet kan besluiten die bruggen in bruikbaren staat te brengen. Het Ind. bestuur schijnt niet bij magte, dit kwaad te verhelpen.

Sedert de nieuwe regeling van het postwezen, komen de brieven van Boijolalie meestal 24 uur te laat aan, en worden dan te Salatiga na posttijd gestempeld.

Wij weten niet waaraan wij dit kunnen toeschrijven, maar hebben het binnen acht dagen twee maal ondervonden, ofschoon de afzender de overtuiging had, dat de brieven ruim één uur voor de sluiting der paketten te Boijolalie bezorgd waren.

— Door eene welwillende hand ontvangen wij onder dankzegging het volgende berigt.

Naar wij vernemen is Z. M. stoomschip *Bromo* onder kommando van den Kapt. Luit t/z. van der Velde Erdbrink tegen den 13den der volgende maand van Sumanap naar Batavia ontboden, om Z. Exc. den Gouverneur-Generaal herwaarts over te brengen. *(Sam. Ct.)*

Samarang, 26 Mei. Door een welwillende hand zijn wij in staat gesteld, onzen Lezers een Verslag aan te bieden van de lotgevallen onzer Gymnastie-school sedert haar oprichting in het laatst van 1862. Wij hopen, dat hun dit welkom zal zijn niet alleen, maar ook dat het hen aanspore, om elk het zijne bij te dragen tot instandhouding, tot vermeerdering van bloei eener inrichting, nuttig boven vele en tot heden de éénige van dien aart in geheel Nederlandsch-Indië. Wie geen vreemdeling is in de psychologie, zelfs wie een flaauw begrip heeft van het menschelijke organisme weet het, dat de lichamelijke opvoeding ten innigste in verband staat met de intellektuëele en moreele ontwikkeling, en zal zich dankbaar verblijden, dat in onze stad het middel aanwezig is, om een groot gevaar in de leiding van kinderen te ontkomen, om het psysieke niet aan het geestelijke op te offeren.

De toezender van het Verslag ontfange onzen hartelijken dank; hij heeft getoond, den eisch van onze eeuw, die steeds publiciteit vraagt, te kennen; mocht het ook thands blijken, dat door publiciteit de zaak meer gewaardeerd wordt!

Verslag van den toestand der Gymnastie-School, sedert hare oprigting tot ultimo Junij 1863.

Nadat in Mei van het vorige jaar het Gymnastic-gebouw voltooid was, werden door het Bestuur, reeds in de maand Junij, en in het begin van Julij tot Commissarissen voor die inrigting successivelijk benoemd: de Heeren A. G. VAN VELTHUIJZEN, Dr. A. J. BERGSMA, A. J. DE BRUIJN, Mz., Dr. VAN DISSEL en F. J. BOOM, welke Heeren zich die keuze, in het belang der jeugd, volgaarne lieten welgevallen.

Nadat genoemde Heeren een en andermaal te zamen waren gekomen, constitueerden zij zich meer bepaaldelijk op den 25sten Julij, en werden uit hun midden gekozen

tot President de Heer *Dr. A. J. Bergsma.*

„ Secretaris „ „ *A. G. van Velthuijzen.*

„ Thesaurier „ „ *A. de Bruijn, Mz.*

Al dadelijk werd een begin gemaakt met het doen aanmaken der vooreerst noodzakelijkste toestellen, waarvoor het Hoofd-Bestuur aanvankelijk eene som van *f* 400.— had toegestaan. Binnen den tijd van zes weken was men hiermede zoo verre gevorderd, dat met medio September, zoo door de Samarangsche nieuwsbladen, als door inteekeningslijsten, aan de gemeente werd bekend gemaakt, dat de Gymnastie-School op den 1sten October daaraanvolgende voor de lessen zou worden geopend. Hierbij was bepaald, dat de leerlingen in drie klassen van betaling zouden worden onderscheiden, en volgens een tarief, 's maandelijks zouden betalen van *f* 3.— tot 50 centen, naar gelang der klasse, en in evenredigheid van het getal kinderen uit één gezin. Elke klasse zou twee malen per week onderrigt ontvangen.

In het laatst der maand September werd het gebouw ingewijd, bij welke gelegenheid de Voorzitter van het Hoofd-Bestuur, de Heer VAN DER MEER VAN KUFFELER, eene inwijdingsrede hield, waarin, onder andere, ook voornamelijk werd gewezen op de Physieke en morele strekking der Gymnastie. Deze rede werd afgewisseld door een toepasselijk vierstemmig gezang, gezongen door eenige jongens-weezen van het Prot. Wees- en Armenhuis.

De lessen werden met primo October geopend, met een getal van 33 leerlingen, onderscheiden in twee klassen van betaling, en wel die der 1ste en 3de klasse[1]), in tegenwoordigheid van al de Commissarisen en eenige belangstellenden, bij welke gelegenheid de Secretaris den leerlingen een beknopt reglement van orde voorlas. De lessen zouden aanvankelijk worden gegeven des namiddags van 5—6 ure.

De keuze van instructeurs was voor de Commissarissen moeijelijker. Hierin werden zij welwillend bijgestaan door de Militaire autoriteit; naardien die keuze, bij gebrek aan geschikte burgers voor dat vak, zich moest bepalen tot onderofficieren van het hier aanwezige garnizoen, die, òf in Europa, òf op de pupillen school te Kedongkebo, de vereischte bekwaamheid tot het geven van een geleidelijk onderrigt in de Gymnastie hadden verkregen. Zoo doende slaagde men gelukkig, om aanvankelijk drie personen te engageren, die aan de noodige bekwaamheid, ook de vereischte geschiktheid paarden. Door Commissarissen was intusschen bepaald en bekend gemaakt, dat iedere les door één hunner zou worden geleid en gesurveilleerd.

De Commissarissen mogten zich reeds aan het einde van het jaar, in den aanvankelijken bloei dezer inrigting verheugen, naardien het getal leerlingen, niettegenstaande het invallen der West-moesson, steeds toenemende bleef, en in de maand Januarij tot 58 was geklommen. Van dien tijd tot ultimo Junij traden successivelijk af 14, en kwamen bij 15; zoodat alstoen aanwezig waren 59 leerlingen.

In Januarij werden ook 2 malen 's weeks avondlessen geopend voor jongelieden boven de 16 jaren. 13 jongelieden namen hieraan deel gedurende den tijd van 5 maanden. Na dien tijd, in de maand Junij, begonnen deze lessen te verflaauwen.

Inmiddels was in het begin dezes jaars, op daartoe gedaan verzoek van de Direktie van het Roomsch-Katholieke Weeshuis door Commissarissen toestemming verleend, tot het gratis onderrigt in de Gymnastie, gedurende 2 malen per week, en wel des ochtends van 6½—8 ure, aan een 20tal jongens-weezen. Tot ultimo Junij werd door 18 hunner hiervan een vrij getrouw gebruik gemaakt. Ook had het Bestuur van het Prot. Weeshuis aan Commissarissen een dergelijk voorstel gedaan, waarin mede door hen was toegestemd, doch waarvan genoemd Bestuur, om bijzondere redenen, tot heden nog geen gebruik heeft kunnen maken.

Om zooveel mogelijk uitbreiding aan de zaak te geven, verzocht de Commissie, in de maand Mei, aan het Gouvernement, het regt van opstal over het terrein van het gebouw, op welk verzoek het antwoord nog wordt ingewacht. Het plan tevens bestaande, om aan de Gymnastie-les tevens het schermen te verbinden, werd het Gouvernement in die maand mede aangeboden een rekest ter gratis bekoming van floretten, sabels en geweren, met de noodige maskers, handschoenen en borstlappen. Uit goede bronnen wordt vernomen, dat het Gouvernement bereid is dit toe te staan.

De toestellen bevinden zich alle nog in zeer goeden staat. Bij de opening der school bestonden die ten getale van 12, en zijn thans tot 27 vermeerderd.

Ongerekend den aanmaak der toestellen bij de oprigting, waarvan aan het begin van dit verslag gewag is gemaakt, heeft de Commissie in alle verdere onkosten en uitgaven tot heden zelve kunnen voorzien. Veel heeft hiertoe bijgedragen de bijzondere contributie van eenige Heeren liefhebbers, die, onder welwillende leiding van den Commissaris-President J. A. BERGSMA, gedurende den tijd van een halfjaar, zich 's avonds één maal per week oefenden.

Wat de vorderingen der jonge lieden betreft, vooral in aanmerking van den nog betrekkelijk korten tijd van bestaan, zoo geven die der Commissie, over het algemeen, de meeste voldoening. Zoodra de wapenen mogten zijn ontvangen, en het schermen aan de gewone lessen zal zijn verbonden, hoopt zij spoedig in staat te zijn, door het geven van een assaut, het publiek daarvan de meeste overtuiging te geven. Hierbij kan de Commissie tevens met genoegen aanhalen, ja zelfs als eene bijzonderheid vermelden, dat zich tot heden nog geen het minste ongeluk heeft voorgedaan.

In de Directie had slechts ééne mutatie plaats, in zoo verre namelijk, dat het Lid Dokter VAN DISSEL in het begin dezes jaars, om zijne ambtsbezigheden, had te kennen gegeven, de lessen, op zijne beurt, niet meer geregeld te kunnen surveilleren en dien ten gevolge verzocht uit zijne betrekking ontslagen te worden. In zijne plaats werd toen benoemd de Heer G. L. REEDIJK, die deze benoeming met genoegen aannam; terwijl Dokter VAN DISSEL tot Honorair Lid werd benoemd met adviserende stem in de Vergadering.

En hiermede eindigt het eerste Jaarlijksche Verslag, in de hoop en het vertrouwen der Commissarissen, dat Ouders en Voogden den verderen bloei dezer inrigting mogen helpen schragen, door het nut der Gymnastie in uitgebreiden zin steeds meer en meer te blijven beseffen.

Namens Commissarissen der Gymnastie-School:

De Secretaris,

A. G. VAN VELTHUIJSEN

---

[1]) Van de 2de klasse van betaling was bij inteekening geen gebruik gemaakt, en is die klasse later ook vervallen.

— Onlangs meldde de *Java-Courant* de toezending aan het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen van eenige voorwerpen uit de Molukken, behoorende op het gebied der Ethnologie.

Naar wij van goederhand vernemen, zijn de Heeren GEESDORP, LEVYSSOHN NORMAN en HARLOFF, Kontroleurs in de Kadoe, er in geslaagd, ethnologische verzamelingen te maken, en wel van voorwerpen en gereedschappen in die Residentie in gebruik bij den Landbouw en elken aldaar bestaanden tak van Industrie en Volksvlijt, verrijkt met eene collectie Inlandsche wapenen, bruidskleederen, lijfsieraden, huisraad en nog meer dergelijke zaken.

Verder vernemen wij, dat deze voorwerpen, alvorens aan de Directie van bovengenoemd Genootschap toegezonden te worden, waaraan zij zullen worden aangeboden, eenige dagen te Magelang ten toongesteld zullen zijn, terwijl de verschillende beroepen zooveel mogelijk in en nabij het daartoe te bestemmen locaal zullen worden uitgeoefend, en de bezoekers des verkiezende plaatselijk inzage zullen kunnen verkrijgen in de daarbij behoorende teksten.

De dagen der bedoelde tentoonstelling behouden wij ons voor nader bekend te maken, — maar reeds nu kunnen wij melden, dat al de Entrée-gelden geheel bestemd zullen worden voor een liefdadig doel. Menschlievendheid en Wetedschap vereenigen zich dus hier; en daarom zal het woord van hoogen lof wel gemist kunnen worden. (*Locomotief.*)

Soerabaija, 18 Mei. Voor eenige dagen had er te Grissee ten huize van een der Europesche ingezetenen een diefstal plaats van preciosa's ter waarde van ongeveer ƒ 1600. Niettegenstaande deze goederen bereids gedeeltelijk te Bezoekie en gedeeltelijk op Madura waren verkocht, is het aan de ijverige pogingen van de Soerabaijasche en Grisseesche policie gelukt, om een groot gedeelte der ontvreemde voorwerpen, benevens de vermoedelijke daders, in handen der Justitie over te leven.

(*Nieuwsbode.*)

Makassar, 6 Mei. Volgens ontvangen berigten zijn de hoofddaders en medepligtigen aan den moord op een gedeelte der schipbreukelingen van het Deensche schip *Jupiter*, met uitzondering van één, die nog voortvlugtig doch bekend is, gearresteerd. Dit getal boosdoenders bedraagt tien. De gevangenneming heeft plaats gehad op het eiland Saleijer, en op Loekang-Loe, in de Afdeeling Ooster-Districten.

In het bezit dier misdadigers is gevonden een kist toebehoorende aan de vermoorden, inhoudende verschillende zeemanskleedingstukken, een verrekijker, een spiegel, een zakpistool, een gouden horologie-sleutel, bouffantes, snuisterijen, naaigereedschappen, Europesche koperen pennen, enz.

De misdadigers worden aan den bevoegden Regter overgeleverd.

9 Mei. Volgens alhier ontvangen berigten moet er ter hoogte van de Golf van Carpentaria (Nieuw-Holland), werwaarts zich jaarlijks eene menigte tripangvisschers uit deze streken begeven, een ontzaggelijke orkaan hebben gewoed. Ten gevolge daarvan moeten er negen groote padoewakings geheel weg- en uit elkander geslagen zijn. Veel menschenlevens moet men echter bij dit onheil gelukkig niet te betreuren hebben, naardien bijna de geheele bemanning aan wal was om tripang te koken, en de vaartuigen slechts aan de zorg van één à twee menschen waren toevertrouwd. Een der Chinesche handelaren van deze plaats moet hierdoor een verlies lijden van ƒ 10,000.

(*Mak. H. & Adv. Bl.*)

OFFICIELE BERIGTEN.

Civiel Departement.

Ontslagen:

Op verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de klerk ter algemeene rekenkamer H. Olland.

Eervol, uit zijne betrekking, wegens ziekte, onder toekenning van wachtgeld de pakhuismeester te Bezoeki S. A. J. de Bruin.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan M. J. Gaijmans, laatstelijk eersten kommies bij de directie der produkten en civiele magazijnen.

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den tweeden onderwijzer bij de ambachtsschool te Soerabaija G. van de Wetering Fz.

Benoemd:

Tot resident van Kadoe, de inspecteur der financien H. J. C. Hoogeveen.

Tot adsistent-resident van Sampang (Madura), de adsistent-resident van Bawean (Soerabaija) mr. J. A. Baron Taets van Amerongen.

Tot griffier bij den raad van justitie te Batavia, de president van den raad van justitie te Makasser mr. U. J. H. Noodt.

Tot kommies bij 's lands pakhuizen te Padang (Sumatra's Westkust) C. L. Stekkens, laatstelijk cipier van het civiel- en militair gevangenhuis te Weltevreden, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd.

Tot opziener bij den zout-aanmaak te Maringin (Madura), de ambtenaar op wachtgeld W. H. van Heerdt, laatstelijk opziener bij den zout-aanmaak te Grissee (residentie Soerabaija).

Gesteld:

Ter beschikking van den directeur der kultures, de ambtenaar der tweede klasse voor de burgerlijke dienst in Nederlandsch-Indië F. Maijor.

BIJ DE SUBCOMMISSIE VAN ONDERWIJS TE SAMARANG VOOR DE SCHOOLZAKEN TE SALATIGA.

Ontslagen:

Eervol, wegens vertrek, als lid, P. H. Verberne, onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig bewezene diensten.

Benoemd:

Tot lid, G. Stompendissel, apotheker der tweede klasse bij de geneeskundige dienst van het Oost-Indisch leger.

BIJ DEN RAAD VAN JUSTITIE TE TERNATE.

Ontslagen:

Eervol, wegens vertrek, als lid, J. van Leijden, onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig bewezen diensten.

Benoemd:

Tot lid, E. H. Doerrleben, kapitein der infanterie, militaire kommandant aldaar.

Magtiging verleend:

Tot de uitreiking aan den gepensioneerden officier van gezondheid der tweede klasse J. C. W. Heija van eene acte van toelating tot uitoefening der genees- en heelkundige practijk te Soerabaija.

Goedgekeurd:

Dat door den directeur der kultures,

BIJ DE LANDELIJKE INKOMSTEN EN KULTURES,

Is geplaatst:

In de afdeeling Patjitan, ter beschikking van den adsistent-resident aldaar, de benoemde ambtenaar ter beschikking J. W. M. van der Palm.

BIJ HET BOSCHWEZEN.

Is Overgeplaatst:

Uit de residentie Kediri naar de residentie Soerabaija, de ambtenaar voor de dienst van het boschwezen C. L. Blume, met bepaling, dat hij tevens zal blijven belast met de hem thans opgedragen werkzaamheden in de residentie Kediri.

Militair Departement.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den tweeden luitenant-kwartiermeester D. A. Kropveld.

Benoemd:

Tot kommies bij den artillerie-constructie-winkel te Soerabaija (militair-ambtenaar der derde klasse), de thans met de waarneming van die betrekking belaste magazijn-meester der artillerie van de vierde klasse (adjudant-onderofficier voor memorie) W. Kampschreur.

ADVERTENTIEN.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

BRITSCH-INDIË.

De handelskrisis in Singapore, die eenige maanden geleden begon, schijnt nu hare hoogte te hebben bereikt. Het faillissement van twee huizen met een bedrag van meer dan een millioen dollars en groote schulden hebbende aan Chinesche handelaren van allerlei aard, heeft natuurlijk op deze laatsten gewerkt, en hebben zij nu meestal hunne betalingen gestaakt. Er is geen twijfel aan, of sommigen hebben gebruik gemaakt van de gelegenheid om een accoord met hunne schuldeischers aan te gaan, maar het grootste deel is „*bona-fide cleaned out.*"

Het is niet de eerste krisis van dien aard, die wij te Singapore hebben gehad, hoewel zij waarschijnlijk de grootste is, is aanmerking nemende de thans bestaande grootere gemakkelijkheid om te disconteren, 't geen natuurlijk geleid heeft tot operatiën boven de krachten onzer inlandsche handelaars. Het stelsel, waarop de zaken hier rusten — verkoop van goederen op drie maanden — wordt voor de oorzaak dezer ongelukken gehouden, maar wij gelooven dat het stelsel minder te laken is dan de wijze waarop men laakte. Het werkelijke kwaad is gelegen in het kredietgeven links en regts aan iedereen, die zich verkiest neer te zetten als handelaar. 't Is dikwijls gezegd, dat een koelie maar een net baadjen had aan te trekken en naar de Europeesche houders van goederen te gaan, om zooveel goed op krediet te kunnen krijgen als hij verkoos, en wij gelooven, dat in deze voorstelling veel waarheid is. In gewone tijden gaat dit goed, en breiden zij hunne zaakjes uit, maar daar komt een kink in den kabel, zij vallen, — en men bevindt dat zij hunne zaken dreven zonder eenig kapitaal.

De concurrentie tusschen de Europesche huizen om te verkoopen is te groot, om bij het krediet geven behoorlijk te onderscheiden *wie* komt koopen, — en hierin ligt de wortel des kwaads. 't Eenige middel hiertegen is het stelsel van verkoop à contant, maar dit zou den omzet zoodanig beperken, dat slechts weinigen het zouden volgen. Het beste palliatief zou wezen, dat de Bank het bedrag van accomodatiepapier beperkte, en voor inlandsche handelaren bepaalde, dat hun papier alleen tot een zeker matig bedrag voor elke keer kon gediscompteerd worden, hoe goed de namen der Europesche firma's, die er op voorkomen, mogten zijn. Tot zoolang een of ander plan van dezen aard niet is aangenomen, zien wij geen kans het tegenwoordige hazardstelsel te verbeteren, of eenige zekerheid tegen de herhaling van deze periodieke storingen in den inlandschen handel.

(*Sing. Freepress.*)

Serampore, 24 Maart. Onze lezers zullen voorzeker de tijding belangrijk vinden, dat wij binnen kort in het genot zullen zijn van directe telegrafische gemeenschap met Europa. Een telegram van de Regering te Bombay berigt, dat er tijding was ontvangen van kolonel Patrick Stewart, inhoudende dat de geheele kabel voor de persische golf — ter lengte van 370 mijlen — gelegd was en zich in volkomen goeden staat bevond.

(*Friend of India.*)

COCHIN-CHINA.

Van onze vrienden te Saigon hebben wij eenige stukken ontvangen, nl. een brief door kooplieden aan den Goeverneur gerigt, waarin zij vragen om verbetering van een fout in de *Courrier du Saigon* betreffende de prijscourant, en het antwoord daarop ontvangen.

De conclusie van dit antwoord doet duidelijk zien, dat de erentfeste handelaars dezer plaats in de oogen van de Fransche autoriteiten niets meer of minder dan dieven zijn; maar van verscheiden handelshuizen aldaar, die we kennen, konden wij dit bezwaarlijk gelooven, hadden wij niet de autoriteit van het Fransche bestuur voor ons. Wie zal ons geven *la chef de ce mystère*?

De kooplieden schrijven aan den Heer de la Grandière, Admiraal en Opperbevelhebber, dat in bovengenoemden *Courrier* de prijs der rijst was genoteerd op doll. 1.45 per pikol, terwijl de ware prijs bedraagt doll. 1.75. Verder wordt de vracht naar Hongkong opgegeven als 55 cents per pikol. Ook dit is een dwaling, daar in de afgeloopen maand geen schepen minder dan voor 64 à 65 cent zijn gecharterd. En eindelijk was de voorraad rijst veel grooter opgegeven dan inderdaad het geval was. Zij verzochten verbetering in deze opgaven, daar zij natuurlijk onaangenaamheden zouden krijgen met hunne Correspondenten en China en elders, en zij boden aan, alle mogelijke inlichtingen omtrent een en ander aan het Bestuur te verschaffen.

De *Courrier du Saigon* van 24 April jl. bespreekt dezen brief en zegt o. a., dat de bedoelde opgaven afkomstig waren van den Directeur der Discompto-Bank, die de vrachten, rijstprijzen en de waarde van den dollar in francs had opgegeven. Die autoriteit scheen dat blad voldoende.

Met betrekking tot den voorraad rijst, padi enz. in de Chinesche stad, zegt de *Courrier* verder, moeten wij mededeelen, deze opgave van den inspecteur dier plaats ontvangen te hebben, en zij deelt dan dit rapport mede.

P. S. Dit artikel was pas geschreven, toen wij berigten ontvingen betreffende de toewijzing der rijst in de Goevernements pakhuizen. Maar hoe groot was onze verwondering, toen wij onder de inschrijvers, die den bespottelijk lagen prijs van doll. 1,20 á 1,25 per pikol boden, de namen vonden van eenige dier honorable kooplieden, die onze prijsnotering foutief vonden, omdat zij te laag was. Met deze feiten voor ons verklaren wij ons van de denkbeelden dezer kooplieden geen begrip te kunnen vormen, maar wij gelooven het van onzen pligt, deze elkaêr zoo tegensprekende feiten te publiceeren, opdat handelshuizen in andere plaatsen, die orders naar Saigon zenden, mogen weten waar de waarheid is, aan onze zijde of aan die dezer heeren, — en wij besluiten met de vraag van Figaro: „Wie beslist hier?"

(*Straits Times.*)

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda doorgezeild.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	VAN		NAAR
Mei	19 Nederl	Grondwet	F. C. Kamminga	Batavia	19 Mei	Rotterdam
″	20 Eng.	Sailors Honu	J. Bryant	Newport	29 Jan.	Hongkong
″	21 Nederl	Soerabaija Packet	S. C. J. Olivier	Batavia	19 Mei	Amsterdam
″	— Eng.	Gin Adamson	Js. Hulton	Nagasakie	16 Maart	Londen
″	22 ″	Far East	Henry Jones	Londen	29 Febr.	Hongkong via Shanghaë
″	23 Nederl	Nicot	J. Ameaz	Buenos-Ayres	10 Maart	Samarang
″	— Eng.	Zeosis	J. Messinger	Singapore	27 April	Liverpool
″	—	Hindoostan	Thos. Williamson	″	6 Mei	Londen
″	24 Ned. ″ Ind.	Alexander	Dekker	″	5 ″	Boston

Aangekomen schepen te Batavia.

DATUM	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	VAN		AGENTEN.
Mei	22 Ned. Ind	stooms.	Singapore	Munnich	Soerabaija	20 Mei	W. Cores de Vries.
″	— ″	bark	Oey Sinjo	Oey Holian	Samarang	15 ″	P. Landberg & Zoon.
″	— Eng.	stooms.	Rajah	Hutchinson	Shanghae	30 April	Maclaine, Watson & Co.
″	23 Nederl	bark	Graaf Dirk III	Rotgans	Pasoeroean	12 Mei	Gumprich & Strauss.
″	— Ned. Ind	stooms.	Kon. der Nederlanden	E. Lewis	Singapore	20 ″	W. Cores de Vries.
″	— ″	bark	Ellen	Wentholt	Samarang	— ″	B. Kopersmit & Co.
″	24 Nederl	″	Guurtje en Maria	Flens	Shields	7 Jan.	″
″	— Ned. Ind	″	Bintang Timor	Tan Boentik	Bandjermasin	13 Mei	Coulster.
″	— ″	stooms.	Oenarang	Kramer	Samarang	24 ″	W. Cores de Vries.

Vertrokken schepen van Batavia.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR.
Mei	22 Z. M.	stooms.	Celebes	van Troojen	Koerst. om de N. O.
″	— Ned. Ind.	″	Macassar	J. C. Bierings	Bandjermasin
″	23 ″	″	Ambon	van Zandwijk	Benkoelen en Padang
″	— ″	bark	Djeilani	Said Ali	Banka
″	— Zweedsch	schip	Alexander	Axberg	Samarang
″	24 Nederl.	bark	Henricus Gerardus	v. d. Zee	Decima
″	— ″	″	D. T. Visser	v. d. Linden	Indramaijoe
″	— ″	″	Concurrent	v. d. Harst	Nederland
″	— ″	″	J. C. Schotel	de Groot	″
″	25 ″	″	Nederland	van der Eb	Samarang
″	— Ned. ″ Ind	stooms.	Singapore	Munnick	Soerabaija
″	— ″	brik	Banka	Lim Pangki	Samarang

In lading liggende schepen te Batavia.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Pauline*	Post		Haager & Schuurman.
″	″	Petronella*	H. Strootman	Nederland	E. ten Brinck & Co.
″	″	Jan Hendrik	Lelijvelt	″	Morgan Melbourn & Co.
″	″	Salatiga	Keffler		Adam & Co.
″	″	Willem Hendrik*	J. Beckering		B. Kopersmit & Co.
Ned. Indisch	″	Maria Henriette	Winter	Samarang	″
″	″	Ellen	Wentholt	″	″
″	″	Taslim	Crawford		P. Landberg & Zoon.
″	schoen.	Faidul Karim	Said Segaf		Coulster.
″	brik	Hoat Hin	Tji Tekgoan		″
″	″	Sicilie	Petterson	Soerabaija	W. Cores de Vries.
″	bark	Esperanza	Tjie Kesing		Gezagvoerder.
″	schoen.	l'Union	Kemish		R. Francis.
Engelsche	bark	Breadalbane	Saabye	Australie	Hunter, Houghton & Co.
″	″	Leonidas	Jewell		″
″	schip	Three Bells	Simpson		Maclaine, Watson & Co.
″	″	Fred. Warren	Phinney	Rotterdam	Dümmler & Co.
Amer	″	Rapidan	Gardner		Paine, Stricker & Co.
Fransche	schoen.	Hélène	Guerin	Singapore	J. Cézard & Co.

De Factorij schepen zijn aangeduid met een *

Vertrokken schepen van Samarang.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCH.	GEZAGV.	NAAR.
Mei 14	Ned. bark	Grondwet	Kamminga	Nederland.

In lading liggende schepen te Samarang.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	BESTEMMING.
Nederl.	bark	St. Jan	Lommerse	Nederland
Eng.	″	Welcome	Schwalky	

Aangekomen schepen te Soerabaija.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN	GEZAGV.	VAN
Mei 18	Nederl. bark	Anna Sophia	Hoekstra	Probolingo

Vertrokken schepen van Soerabaija.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Mei 20	Ned. bark	Almelo	Tjebbes	Nederland

In lading liggende schepen te Soerabaija.

VLAG.		NAM. DER SCHEPEN.	GEZAGV.	BESTEMM.
Nederlandsche	bark	Antoinetta	Voll	Nederland
″	″	Decima	Grivel	uit zee T.
″	″	Whampoa	Metz	Nederland
″	″	Fop Smit	Leversteijn	″
Eng.	″	Giara Mara	Watson	
Spaansche	″	Perla	Hormara	Reparatie

Vertrokken.

PASOEROEAN. 12 Mei Ned. schip *Graaf Dirk III*, Rotgans, n. Nederl; do. do. *Galilei*, van der Mey, n. do.— 14 do. do. *Fop Smit*, Leverstein, n. do. v. Soerabaija.

MAKASSAR. 4 Mei Ned. bark *Almelo*, Tjebbes, n. Ned. v. Soerabaija.

TJILATJAP. 14 Mei Ned. bark *Maria Magdalena*, Willenbrink, n. Rotterdam.— 15 do. do. *Makasser*, Rip, n. do.

In lading.

PASOEROEAN. Ned. schip *Marie*, Biesthorst, Nederland.— do. do. *Otto*, Stheeman Tresling, do.

HANDELSBERIGTEN.

Te Batavia, den 25 Mei 1864.

BENAMING DER GOEDEREN.		PRIJZEN. VAN	PRIJZEN. TOT	AANMERKINGEN.
Arak Batavia	Per legg.	65.—		last afgedaan.
Cassia Vera				niet aan de markt.
Cochenille				Idem.
Cubeben				Idem.
Foelie		20.—	25.—	stil.
Gom Elastiek	Per pic.	78.—	80.—	verkocht.
″ Benzoin				
″ Dammar	Per pic.	18.—	19.—	verkocht.
Gutta Percha				ontbreekt, veel vraag.
Huiden, Koe		2.75	3.—	naar grootte en kwalit.
″ Buffel	Per stuk.	2.—	4.50	naar grootte en kwalit.
Indigo	″ ℔.	4.40		afg. te Samarang.
Japan Boomwas		38.—	40.—	geen voorraad.
Kamfer, Japan. per Balie				zonder aanvoeren.
Koffij, Java		40.75		afgedaan.
″ ″ W. I. bereiding		43.—	45.—	afgedaan.
″ Padang				niet ter markt.
Koper, Japansch				niets aan de markt.
Kruidnagelen	Per pic.	28.—		nominaal.
Notenmuscaat		50.—	55.—	stil.
Peper, zwarte		14.50		verkocht.
″ witte		30.—		nominaal.
Rotting, Banjermassing		13.—	16.—	verkocht naar kwaliteit.
″ Padang		9.—	11.—	″
Rijst, Indramaijoe met zakken		315.—		exclusief zakken.
″ Witte Batavia 1e kwalit.		175.—	180.—	tot noteringen afgedaan.
″ ″ ″ 2e ″		140.—	165.—	tot noteringen afgedaan.
″ Carga		130.—	135.—	tot noteringen afgedaan.
″ Padang				
Sapanhout Manila in Entrep.		3.—		nominaal.
″ Bima	Per pic.	2.75		″
Suiker No. 16		16.50	17.—	afg. n. kwalit. en nummers.
Tamarinde		6.—		geen omzettingen.
Was		140.—		te plaatsen.
Tin, Billiton				

Wisselkoers.

Op Holland voor partic. Wissels 6/m. dato 104 à 104¼%. Bankwissels 103¾%, Gouvernements wissels 103%.

„ Londen 6/m. Zigt ƒ 11.25 à ƒ 11.32½ p. £ afgedaan.

„ China ƒ 2.76 per dollar afgedaan.

„ Singapore ƒ 2.78 per dollar afgedaan.

„ Calcutta ƒ 119 per 100 Cs. Rs. aangeboden.

Spetiën.

Sovereins: Eng. ƒ 12.20. Austr. ƒ 11.90 afgedaan.
Dukaten ƒ 7.15 oude.
„ ƒ 6.30 nieuwe.
Mexikaansche Dollars ƒ 2.78 nominaal.
Doubloenen roode ƒ 39.—
„ geele ƒ 41. à ƒ 42.—
Tien-gulden-stukken ƒ 10.—
Goud in staven ƒ 38.— per reaal.
„ „ bladen ƒ 46.— „ „

Te Samarang, den 19 Mei 1864.

Koffij, Oogst 1864 ƒ 40.— afdedaan.
Suiker ƒ 16.— voor No. 16 op levering geboden.
Indigo „ 4.40 voor prima kwal. per Amst. ℔. ordinaire soorten met te p[illegible]
Koehuiden, ƒ 56.— per kodie } op levering gevraagd en schaarsch.
Buffelhuiden, „ 45.— } op levering gevraagd en schaarsch.
Staart Peper, „ 41.— afgedaan.
Rijst Ordinair wit, ƒ 165.— à ƒ 175.— } per koijang à 28 pik. zonder [illegible]ken.
„ Java carga, „ 135.— à ƒ 150.— }
Klapper Olie, ƒ 43.
Katjang „ „ 27.—
Rotting, ƒ 10.— à 12.— Per pikol naar kwaliteit.
Wisselkoers op Holland 103½. Gouvern. wissel 103%.
„ voor vrachten 103¾%.

Te Soerabaya, den 20 Mei 1864.

Arak ℘ legg. 60.— afgedaan.
Cassia Vera ℘ pik.
Huiden, Koe ℘ pik. ƒ 35.— @ ƒ 45.—
„ Buffel ℘ pik. ƒ 14.— @ ƒ 18.—
Koffij, Java ℘ pik. ƒ 39.— @ ƒ 40.—
„ West-Ind. ber. ℘ pik. ƒ 41.— ƒ 42.—
Kurkema ℘ pik.
Lange Peper ℘ pik. ƒ 10½ @ ƒ 12.—
Rotting ℘ pik. ƒ 9.— @ ƒ 10.—

Rijst, witte ℘ koij. ƒ 200 à ƒ 2[illegible]
„ Carga ℘ koij. ƒ 125 à ƒ 1[illegible]
Sapanhout ℘ pik. ƒ 3.— @ ƒ[illegible]
Suiker No. 16 ℘ pik. ƒ 17.— à 1[illegible]
Tabaksbladeren ℘ pik.
Tamarinde ℘ pik.
Wisselk. op Ned. ƒ 103.74.
„ „ Lond. p. £ Stg. ƒ 1[illegible]
Vrachten ℘ last 120.—105 voor t[illegible]

Te Pasoeroean 18 Mei 1864.

Suiker No. 16. nominaal.
Rijst, (Witte) ℘ „ ƒ 7.—
„ (Carga) „ „ „ 5.50

Olie (Klapper) ℘ pik. ƒ 35.[illegible]
„ (Katjang) „ „ „ —.[illegible]
Wisselkoers, 103%.

Te Makasser, den 12 Mei 1864.

Gambier ƒ 15.— @ ƒ 16.— voorraad.
Gutta percha, van Berouw. 133 pik. aangevoerd, superieure kwalit[eit] inschrijving verkocht @ ƒ 135,50. p.m. 30 pik. van Koetie, gem[illegible] soort @ ƒ 120.— verhandeld.
Huiden (Koe) ƒ 17.— nominaal.
„ (Buffel) ƒ 12.— @ ƒ 14.— 300 pik. van Bima aangevoerd.
Koffij (Bonthain) kleine aanvoeren ƒ 37.— @ ƒ 38.—
Katjang (groene), aanvoer p. m. 200 pik. @ ƒ 5.— verhandeld.
„ van Sumbawa aanvoer p. m. 700 pik. @ ƒ 4.60, verk.
Masoë, } zonder aanvoeren.
Noten (wilde) } zonder aanvoeren.
„ (Amboina) } zonder aanvoeren.
Opium ƒ 1600.— @ ƒ 1700.—
Parelmoer zonder aanvoeren.
Rotting aanvoer p. m. 600 pik. @ ƒ 7.— en ƒ 7.10.— geplaatst.
Sandelhout, zonder aanvoeren.
Sapanhout, niet voorhanden.
Schildpad p. m. 5 pik. aangevoerd, onverkocht.
Was (Timor) zonder aanvoeren.
„ (Koetie), aanvoer p. m. 30 pik. @ ƒ 130.— verhandeld.
„ (Bangaai)

Consumptie.

Aardappelen ƒ 20.—
Olie (lamp) ƒ 30.— de pik.
„ (braad) ƒ 33.— „ „
Rijst, passer-prijzen witte Maros, ƒ 8.50 @ ƒ 9.—
„ „ carga „ „ 7.— „ „ 7.25
„ „ Balie witte „ 7.—
„ „ carga „
Suiker ƒ 22.— de pikol.

Specie.

Sovereigns ƒ 12,25 @ ƒ 12,50
Dollars Spaansche ƒ 2,75.—
„ Mexikaansche ƒ 2,75.

Wisselkoers.

Op Holland 103% Gouvernement.
„ „ ƒ 103¼ Partikulier.
„ Singapore 2¾ nominaal.
„ Java, pari.

UITVOER TE SOERABAIJA.

Naar Nederland via Samarang per Ned. schip *Billiton*, gez. de Voogd v. d. Straaten.

100 pik. rotting, 4400 do. koffij, *N. H. M.*

Naar Nederland via Pasoeroean per Ned. schip *Otto*, gez. Stheeman Tresling.

1242 pik. tabak, *Mc. Lennan en co.*
13 pik. peper, 2613,14 do. suiker, 1274,81 do. tabak, *v. Eck en co.*
35 pik. gutta percha, 230 do. koffij, 2000 stuks koehuiden, 150 do. 1919,29 do. suiker, *Fraser Eaton en co.*

Naar Nederland via Pasoeroean per Ned. schip *Hollands Trou[w]*, gez. Brauer.

170 pik. rotting, 4000 do. koffij, 148,89 do. peper, 47 do. kaneel, [illegible]

Naar Nederland via Pasoeroean per Ned. schip *Wilhelmina*, gez. A. A. Koster.

140 pik. rotting, 50/m. stuks goenie-zakken, 3000 pik. koffij, *N. H. [M.]*
1/2 leggers arak, *Schol.*

Naar Nederland per Ned. schip *Almelo*, gez. R. G. Tjebbes.

485,18 pik. tabak, *E. Moormann en co.*
3 coll. groentens, *J. W. Butner.*

AANGEBRAGTE REGALEN te Batavia

VAN 20 TOT 24 MEI 1864.

Van England per *Three Bells.*

1 pakje gemerkt B/PS 79/183.
1 kistje „ C P.
1 „ „ T M 4.
1 „ „ J F en C 1 d 30.
1 „ „ M N 101.
1 pakje „ B en C/S 14/17.

Van Singapore per stooms. *Koningin der Nederlanden.*

1 kistje gemerkt L J 1.
1 „ „ M D en C 1266.

Van elk in deze Courant voorkomend artikel, dat geen bl[illegible] tijding of aankondiging bevat, stelt zich verantwoordelijk voor [illegible]
H. M. VAN [DORP]

Snelpersdruk van H. M. VAN DORP, Ba[tavia]